Regd No. N. 45 / M 3313

౧ ఒక అణా

102862

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౫ హైద్రాబాదు-దక్కన్ శా. శ. ౧౮౬౨ విక్రమసం॥ పుష్య శు॥ ౫ (౩౦-౩-౧౩౫౦ ఫ.) గురువారము సంచిక ౬౭

★ రూజ్వెల్టు బ్రిటనును బలపరచుట ★

★ మౌలానా ఆజాదుగారి అహింసకు హద్దు ★

జర్మనీ, ఇటలీలు గెలువజాలవు

బ్రిటనుకు ఇంకను ఎకువ సహాయమివ్వండి

అమెరికాదేశీయులకు రూజ్వెల్టుగారి ఉపన్యాసము

డిసంబరు ౨౯వ తేదినుండి ౩౧వ తేదివరకు వచ్చినవార్తలన్నిటిలోను ముఖ్యతమమైన డిసంబరు౨౯వ తేదిన అమెరికా అధ్యక్షుడగు రూజ్వెల్టు గారు అమెరికాజాతీయుల నుద్దేశించి చేసిన బ్రాడుకాస్టు ఉపన్యాసము ఇవిచరిత్రలో చాల ప్రసిద్ధమైనదిగా నుండగలదు. ఎందుకనగా ఇంతకుముందెన్నడు చెప్పనట్లుగా, రూజ్వెల్టుగారు ఈరోజున అమెరికా బ్రిటనుకు ఆయుధములు, మందుసామగ్రి మున్నగు యుద్ధసామగ్రినంతయు వేవేగముగా సహాయముచేయవలెనని ఖండితముగా చెప్పినారు. వారు దీనికి చెప్పిన కారణమేమనగా. ఇప్పుడు బ్రిటిషువారు అమెరికాకు పొరుగురాజ్యముగా నున్నారు. బ్రిటను ఓడినచో జర్మనీ అమెరికాకు పొరుగురాజ్యమగును. జర్మనీ పొరుగురాజ్యమై అమెరికామీదికే దూకగలదు, బ్రిటను స్వతంత్రంగా ఉండునంతకాలము అమెరికా స్వాతంత్ర్యానికి భయంలేదు. జర్మనీక్రిందికి అమెరికావస్తే నేమయ్యేది అనే ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఇప్పుడు యూరపుఖండంలో జర్మనీక్రిందికి వచ్చియున్న హాలెండు, నార్వే మున్నగుదేశాలలో జనులనుభవించుచున్న బాధలు తలచుకుంటేచాలనిరి. అమెరికాజోలికి మేము రాముఅని జర్మనీఇటలీలు అంటున్నవికదా అనే మాటకు సమాధానంగా రూజ్వెల్టుగారు ఇటీవల నే హాలెండు, బెల్జియం మున్నగుదేశాల నాక్రమించుకోడానికి ముందుకూడ జర్మనులు తమ కాదేశాల నాక్రమించుకోవలెననే ఉద్దేశ్యంలేదనిచెప్పగా ఆమాట నువమ్మేకదా ఆదేశాలు చెడిపోయినవని రూజ్వెల్టుగారు చెప్పిరి. ఇపుడు అమెరికాలో జర్మనులు చీలికలుకలిగించి అమెరికనులందరును ఏకంగా ఆత్మరక్షణచేసికొనే శక్తిలేకుండా చేసేటందుకై కుట్రలుచేయుచున్నారనియు, ఆకుట్రలకు కొందరుఅమెరికనులు లోబడి సహాయపడుచున్నారనియు రూజ్వెల్టుగారు చెప్పి అయితే చాలఎక్కువమంది అమెరికనులు బ్రిటనుకు సర్వవిధాల సహాయపడవలెననియే కోరుచున్నారనిచెప్పిరి. రూజ్వెల్టుగారు తమకిప్పుడు ఇప్పుడే తెలిసిన సమాచారమునుబట్టి తాను జర్మనీఇటలీలు గెలువజాలవని నిశ్చయించుకొంటినని యు, కాబట్టి బ్రిటనుకుతోడ్పడుటకై అమెరికాలో యుద్ధసామగ్రిని ఎడతెరిపిలేకుండ తయారు చేయుచుండవలెననియు కోరిరి. తుదకు రూజ్వెల్టుగారు ఇంతవరకు బ్రిటనుకు ఎంతో సహాయము చేయబడెననియు, ఇకముందుగింకా ఎక్కువ సహాయముచేయబడగలదనియు చెప్పిరి.

రూజ్వెల్టుగారు ఇదేవిధంగా జపానునుకూడ అమెరికా సమీపమునకు చేరనీయకూడ యత్నముచేయవలెనని సూచించిరి.

ఇది రూజ్వెల్టుగారిఉపన్యాసము. ఇంతవరకు జర్మనీవారికి ఈవిధమైన అమెరికా వైఖరిచే ఏవిధమైనభావంకలుగనో అధికారరీత్యా తెలియలేదుగాని. ఎవరోఒకఅధికారి ఇదివరలోఅమెరికా ఇంతవరకుచేసినదానికంటె ఎక్కువ సహాయమును బ్రిటనుకుచేయుగలద నేమాటలవిని. జర్మనీవిషయమై జాగ్రత్తగా నేఉన్నదని బెదరించెనట. ఇప్పుడుఇటలీలో ఒక ముఖ్యమైనపత్రిక రూజ్వెల్టుగారి ఉపన్యాసముపై విమర్శచేయుచు బ్రిటను గెలవజాలదనియు. దానికి సహాయము చేయుట వ్యర్థమనియు, ఇంతవరకు జర్మనీ, ఇటలీలు ఊరకున్నవిగాని ఇక సహించియుండలేవని వ్రాసినది.

అల్బేనియాలో ఇటలీ, గ్రీకు సేనల యుద్ధము

గ్రీకుసేనలు అల్బేనియాలో పోగ్రాడెట్జ నుండి ఎల్బాసనుకుపోయేరోడ్డు యుగోస్లావు రాజ్యమునుతాకుచోటుండే "లిన్"—అను పట్టణము లోనికి ప్రవేశించినతర్వాత, దానికంటెముఖ్యమైన చాసన్ మహాల్ అను పట్టణమునుకైవసము చేసుకొన్నట్లు డిసంబరు౨౯వ తేదినాటి సమాచారముచే తెలిసినది. లిన్—మహాల్‌ల మధ్యప్రాంతంలో ఇటాలీయసైనికుల కేకలును మందుసామగ్రి, ఆయుధసామగ్రియు గ్రీకుసైనికులకు చిక్కినవి. చిమారాప్రాంతములో మంచి స్థానముల నన్నిటిని ఇటాలీయసేనలకాలుకొని ఉత్తర, వాయవ్యదిశలవైపు పారిపోవునిచ్చినను చిమారాకు ఇంకనుఉత్తరమున రంగములోకూడ గ్రీకుసేనలు అనేకగ్రామములను పట్టుకొనినవి. ౨౯వ, ౩౦వ తేదులలోకూడ గ్రీకుసేనలు ఉత్తరరంగము లోను, మధ్య రంగములోను, దక్షిణరంగములోను కూడ ఇటాలీయసేనలను వెనుకకునెట్టి, కొన్ని క్రొత్తగ్రామాలను ఆక్రమించి ముందుకుపోగలిగినట్లు వార్తలువచ్చినవి. కాని ఆగ్రామాలను ప్రత్యేకముగా సైనికచర్యలదృష్టితో గొప్పఉపయోగకరమైనవగుటవల్ల ఆగ్రామాలనింకటి పేర్లను చెప్పవలసిన వసరములేదు ప్రతిరంగంలోను గ్రీకులు ఇటాలీయ సైనికశిబిరాలను, మందుయుద్ధములు మున్నగు యుద్ధసామగ్రిని వశపరచుకొనగల్గుచునే యుండిరి.

ఇకవిమానాల దాడుల సమాచారము. ఇటాలీయవిమానాలు సైనికసంబంధమైనవేవియు లేని చోట్లకూడ బాంబులు వేయుచున్నట్లు గ్రీకులు ఆక్షేపించుచున్నారు. ఇట్లు డిసంబరు ౨౮వ తేదిన కర్ఫుఅనుప్రదేశంపై ఇటాలీయ విమానాలనుండి వేసినబాంబులచే ౨౫మంది చచ్చిరి. ౩౧మందికి గాయాలయ్యెను. మరలఇటాలీయులు కర్ఫుదీవిపై డిసంబరు ౨౯వతేదిన బాంబులు వేసిరి. పైవాటిలో సైనికులు లేని పట్టణంపై ఇటాలీయులు డిసంబరు౨౯వ తేదిన బాంబులువేసినారు. బ్రిటిషువిమానాలు ఇటాలీయసేనలుండేచోట్లపై దాడులుచేయుచునేయున్నవి డిసంబరు౨౯వతేదిన వాలోనాకు దక్షిణంలో క్రిమొనెరోవద్ద సరకులకొట్లు, భవనములు, రైల్వే మార్గములు బాంబులదెబ్బలకు గురిచేయబడెను. డిసంబరు ౨౯వతేదితో అంతమగువారంలో ఇట్టిదాడులచే ౩౧ఇటాలీయవిమానాలు నిర్ధారితముగా నాశనమైనవని బ్రిటిషువారు ప్రకటించినారు. వీటిలో ౧౦గ్రీకులోను ౨౧ఆఫ్రికాలోను నాశముచేయబడినవి. ఇదేవారంలో బ్రిటిషు ౫ విమానాలుమాత్రమే మొత్తముమీద అన్నిరంగాలలో కలిసినష్టమైనవి. ఇటలీ యుద్ధంలోప్రవేశించినది మొదలుకొని లెక్కించినచో మొత్తము ౫౧౭ ఇటాలీయవిమానాలును. ౭౭మాత్రమే బ్రిటిషు విమానాలును నష్టమైనట్లు బ్రిటిషువారు ప్రకటించినారు గ్రీసుసహాయానికి బ్రిటిషు విమానాలు వచ్చినప్పటినుండి గ్రీసులో ౭మాత్రమే బ్రిటిషు విమానాలు నష్టమైనవి. ఇటలీవారివి ౫౦ విమానాలు నిర్ధారణగా నష్టమైనవిగాక ఇంకను అనేకవిమానాలుగలవు.

డిసంబరు ౩౦, ౩౧వ తేదులలో నూతన అల్బేనియాలో గ్రీకుసేనలు ముందుకుపోయి మరికొన్ని గ్రామాలను ఆక్రమించుకొన్నవి. ౨౯వ తేదిన ౫౦౦ ఆయుధుల వెన్నుచూపిన దుర్గముల నుండి ఇటాలీయసేనలను తరిమివేసి గ్రీకులు మరిమూడుగ్రామాలను పట్టుకొనినారు ౩౧వతేదిన ఇటాలీయసైనికదళమొకటి గ్రీకులచే విచ్ఛిన్నముచేయబడి పారిపోయినప్పుడు గ్రీకులకు ౧౦౦మంది ఇటాలీయసైనికులు ఖైదీలైరి. మందులు, ఆయుధాలు అనేకములుచిక్కినవి, ౨౯వతేదిన బ్రిటిషు విమానాలు వాలోనాపైకి అక్కడి ఇటాలీయ సేనలమీదను, ఆసేనలకు సంబంధించిన మోటారు బండ్లమీదను బాంబులువేసెను. ఆరేవువద్దనుండు సరకులపడవలమీదను, ఒకక్రూయిజరు పడవపైనను ఆవిమానాలు మరఫిరంగులు ప్రేల్చెను. ఈ దాడిలో ఒకబ్రిటిషువిమానము నష్టమైనది. ఇరువురు వైమానికులు పారమాటులతో దిగునప్పుడు నష్టమైనారు.

ఆఫ్రికాలో ఇటలీబ్రిటనుల యుద్ధము

ఆఫ్రికాలో పడమటిఎడారియందు బార్డియాను ముట్టడివేయుటకై బ్రిటిషుసేనలు బార్డియాలోనున్న ఇటాలీయసేనలు బయటికిపోకుండునట్లును, బయటినుండి బార్డియాలోని ఇటాలీయసేనలకు సహాయము చేరకుండునట్లును కట్టుదిట్టములుచేసికొనుచున్నవి. ప్రతిరోజు బార్డియాపై బ్రిటిషుఫిరంగులు ప్రేల్చబడుచున్నవి.

సూడాను గలాబత్ రంగములలో బ్రిటిషుసహారాసేనలు ఇటాలీయసేనలను పీడించుచు చికాకుపెట్టుచున్నవి.

విమానాలదాడులు జరుగుచునేయున్నవి. డిసంబరు ౨౭వతేదిన ఆస్ట్రేలియావారి విమానదళమొకటి పశ్చిమరంగంలో రెండుఇటాలీయ విమానాలను క్రిందికికూల్చెను ౨౮వతేదిగా జాగాలో ఇటాలీయవిమానాలు దిగేచోటిపై బ్రిటిషువిమానాలు బాంబులువేసినవి బ్రిటిషువిమానాలు నేలకుపైకిపోయినప్పుడు ఎదిరించిన ఇటాలీయవిమానాన్ని కూల్చివేసినవి. అదిమండుచు సముద్రములోపడినది పడమటిఎడారిలో డిసంబరు ౨౭వతేదిన బ్రిటిషువిమానాలను ఇటాలీయవిమానాలు ఎదిరించుటకురాగా రెండు ఇటాలీయవిమానాలు క్రిందికికూల్చబడెను ... యుద్ధవిమానాలు నాశముచేయబడెను. ౨౭వ తేదిన టోబ్రుకుపై బ్రిటిషువిమానాలదాడిజరిగెను దక్షిణఅల్బేనియాలో వాలోనాపైకి బ్రిటిషువిమానాలుపోయి బాంబులువేసినవి ౨౯వతేదిన ఇటాలీయవిమానాలు సోలూంలోని బ్రిటిషు సేనలపై బాంబులువేసినవి. రోడిషియా వైమానికులును, బ్రిటిషు కొలంబియా వైమానికులును, భారతీయ వైమానికులును కలిసియుండే ఒకటి మానదళము ౫౪ నెలలపోరాటములో ముగ్గురువైమానికులనుమాత్రమే కోల్పోయెనట, కానిఇటాలీయవిమానాలను ౫౦గా కూల్చివేసినది.

ఇప్పుడు అబిసీనియాలో జనులు తమఇటాలీయాధికారులపై తిరుగుబాటుభావముకలిగి బ్రిటిషువారినికోరి కొద్దికొద్దిసహాయమునొందుచు ఇటాలీయసేనలకు నష్టములు కలిగించుచున్నారు.

ఇప్పుడు బ్రిటిషువారికి ఇటలీవారికిని మధ్యజరుగుచుండే యుద్ధాన్ని అంతంచేసేవిషయమైరోమునందు ... సాగవచ్చునని విశిష్టవదంతులు వ్యాపించియున్నవి.

డిసంబరు ౩౦, ౩౧వ తేదులనాటివార్తలలో చెప్పదగినవిశేషమేమన, డిసంబరు ౨౯వ తేదిన బార్డియాలోని ఇటాలీయసేనలు ... డే బ్రిటిషుసేనలపై ఫిరంగులను ప్రేల్చినవి మరియు బ్రిటిషువిమానాలు ౩౦వతేదిరాత్రి ఇటలీలోని నేపిల్సుపైకిపోయి బాంబులువేసెను.

ఇప్పుడేవచ్చిన ఇంకొకవార్తయేమనగా ఇటలీ ... ఆఫ్రికాలోని ఇటలీలోకి జర్మనుసేనలు వచ్చియున్నవనుమాట అసత్యమనుచున్నారు. "మాటర్న్"వారివిశేషవార్త ఆధారమును ఇటలీలోను, బాల్కన్ప్రాంతాలలోను జర్మనుసేనలున్నవను వదంతులను జర్మనులే వ్యాపింపజేసియుండవచ్చును. ఎందుకనగా, అదివరకంతవల్ల బాల్కన్ప్రాంతాలవారు భయపడుటయు, బ్రిటిషువారు జర్మనులకై తమవిూదికి రారుగదాయని జాగ్రత్త పడలిమటయు జరుగవచ్చును. ... జర్మనీ ఆపేక్షించేఫలితమే దాకొని బ్రిటను అట్లామోసపోదు.

బ్రిటను, జర్మనీల యుద్ధము

బ్రిటనుపై జర్మనువిమానాలు డిసంబరు౨౪వ తేది దాడిజరుపలేదు. ౨౫, ౨౬వతేదులలోఏవో ఒకటిరెండు జర్మనువిమానాలు మాత్రం తిరిగిపోయియుండెను. ౨౬వతేదిఉదయం జర్మనువిమానమొకటి ఇంగ్లాండు ఆగ్నేయ భాగంలో బాంబులువేయుటచే కొంతనష్టము, కొందరికిగాయాలుకలిగెను- అరోజుఉదయానికిముందు ఫ్రెంచి సముద్రతీరమందలి జర్మనుల పెద్దతుపాకులనుండి గుండ్లుప్రేల్చబడినవి- అవి ౨౪గంటలకాలము బ్రిటిషుసముద్రతీరమందలి డోవరుపైకిప్రేల్చబడినవి: కాని నష్టముకలుగలేదు-౨౭వతేదిరాత్రి లండనుపై చాలతీవ్రమైనదాడి జరిగెను- మొదట వంటలంటించే చిచ్చుబాంబులు వేయబడెను, ఆటుపిమ్మట గొప్పప్రేలుడు కలిగించే బాంబులు వేయబడెను- పూర్వముకంటెతక్కువకాలంలో ఎక్కువ బాంబులువేయబడినవి- ౭౦౦మంది రోగులుండే ఆసుపత్రియొకటి, అంగవిహీనులుండే మైదానమొకటి, ఒకహోటలు దెబ్బలుతినెను. ఈస్టు అంగ్లియా, ఆగ్నేయ ఇంగ్లాండులలోను బాంబులదెబ్బలచే అనేకులు మరణించిరి, కొందరికి గాయాలయ్యెను- జనులుండేయిండ్లనేకములు నాశనమైనవి- ఇతరచోట్లలో దాడులు తీవ్రమైనవి కావు.. ౨౯వ తేదిరాత్రి వచ్చినవెంటనే ఇంగ్లాండు నైఋతిభాగంపై తీవ్రమైన దాడిజరిగెను; కొంతనష్టముకలిగెను, అక్కడ ఒకపట్టణంలో వందలకొలదిమంది యిండ్లులేనివారలుగ చేయబడిరి. చాలదుకాణాలు యిండ్లు మరలబాగుచేసినగాని అక్కరకురానంత పాడైనవి, ౨౯వ తేది పగలు దాడులు కొద్దిగానుండెను. ఇంగ్లాండు వాయవ్యభాగంలో బాంబులుపడి కొద్దిమంది మరణించిరి. కొందరికి గాయములయ్యెను. సఫకు ప్రాంతంలో కొన్ని యిండ్లు చెడిపోయెను. ౨౯వ తేదిరాత్రి అన్ని ప్రాంతాలలోను మొదట చిచ్చుబాంబులు, వాటితర్వాత ప్రేలుడుబాంబులు వేయబడినవి. ఈదాడివల్ల లండనుకు చాల బాధకలిగెను. అవి బాంబులచే లేచినమంటలను అర్పుటకు వేయిమంది తెల్లవారువరకు కూడ పని చేయుచుండిరి. లండను నగరముపై ఆకాశమంతయు మంటలప్రకాశముచే అచ్ఛన్నమైయుండెను. వాణిజ్యభవనములు, ఇతరభవనములు ఒక వస్తుప్రదర్శనశాల, ఒకగిల్డుహాలు ఆ కొకము లైన చర్చిలు కూలినవి. ౩౦వ తేదినాడు లండనుపై జర్మనువిమానాలదాడి లేనేలేదు. బ్రిటనులోఇతర ప్రాంతాలలోకూడ దాడి తక్కువగా నుండెను.

డిసంబరు౨౯వతేదినాటితో అంతమగువారంలో బ్రిటనుపైకిదాడిసలుపవచ్చినజర్మనువిమానాలలో ౭ నాశము చేయబడినవి. బ్రిటిషువారి కేమీనష్టము కాలేదు ఇక జర్మనీపైనను, జర్మనీవారిఆక్రమణలో నుండు ఇతరదేశాలమీదను బ్రిటిషు విమానాల దాడులను మాతిమ- డిసంబరు౨౭వతేది పగలు బ్రిటిషువిమానాలు జర్మనుల ఆక్రమణక్రింద ఉండే దేశాలలోని అనేక విమానాశ్రయాలపై బాంబులువేసినవి ఆదేరాత్రి యూరపుఖండపు పశ్చిమసముద్రతీరంలో జర్మనువారి ఆధీనంలో ఉండే బోర్డియోఅనుఓడ రేవుపై బాంబులు వేసెను- ఒక బ్రిటిషువిమానము కనబడుటలేదు_ ౨౭వ తేదిపగలు లోరియంటులో జలాంతర్గాముల మూలస్థానముమీదను, ఫ్రాన్సులోనిబ్రిటానీలోని విమానాశ్రయంమీదను బ్రిటిషు విమానాలు బాంబులువేయుటయే ఫ్రెంచి సముద్రతీరంలోని ఒక శత్రువిమానాన్ని క్రిందికికూల్చెను-౨౮వ తేదినాడు లోరియంటుపై మరలబాంబులువేయబడెను- రోటర్ డాం, ఆంట్వర్పులలోని ... లు నిలవచేయబడినకొట్లమీదను,బూలోన్, బ్రెస్టు అనుఓడ రేవులమీదను బాంబులేయబడినవి ౨౯వ తేదినజర్మనీపైనను,జర్మనీ ఆక్రమణలోనుండే దేశాలలోనిఓడ రేవులమీదను.విమానాశ్రయాలమీదను బ్రిటిషువిమానాలు బాంబులువేసెను

గాంధిమహాత్ముడు

(రెండుభాగములు)

రాజకీయముగను, సాంఘికముగను, ఆర్థికముగను అధోగతిపాలై బానిసలుగ జీవించుచు, అధర్మములపాలై, ఆత్మవిశ్వాసమును గోల్పోయి, స్వయంశక్తివిడనాడి అనాథలైన భారతీయుల నుద్ధరించుటకై,

"ఎప్పుడెప్పుడధర్మము వృద్ధిజెందునో దానిని బోకార్చుటకై జన్మించుదు"నని శ్రీకృష్ణుడు వక్కాణించినటుల

మహాత్మా గాంధీ జననమంది చేసిన సావ్యశ్యయు కారిశోధించి నిరూపించబడుచుబడిన అద్వితీయమైన గ్రంథము.

శ్రీ. డా॥ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి అమూల్యమైన "తొలిపలుకు" గలదు.

వెల ౧-౮ అణాలు.

దేశోద్ధారక గ్రంథమాల, సికింద్రాబాదు

సేమచంద్రుని కథ

చారిత్రిక గాథ

రాణీ సారంధ

(గతసంచిక తరువాయి)

అనువాదకులు: దామిడి రంగారెడ్డిగారు.

౫

సంసారమొక రణక్షేత్రము సమయమును గుర్తించినవారే ఈరణక్షేత్రమున విజయము గాంతురు వారవసరమును గుర్తించి ఎంతవేగముతో ముందునడతురో కష్టసమయమం దంతవేగముతో వెనుదీతురు. వీరరాష్ట్రచిహ్నములగుచుందురు చరిత్ర ముపీరిపేరుపై పూలవర్షము గురిపించును.

కాని కొందరువీరులు అవసరముపై ముందు నడుతురుగాని కష్టకాలమందు వెనుదీయు టెరుగరు ఈరణవీరపురుషులు విజయమును నీతికొరకుత్యాగము జేతురు. వీరుతమ సైనికుల నాశమును లేకుండజేతురు గాని వెక్కినచెట్టునుండి నొక్కయడుగైనను క్రిందనిడరు. వీరిలో నెవరొయొకరు విజయము గాంతురుగాని వీరిఅపజయము విజయముకన్న శ్లాఘనీయమైయుండును. ఆఅనుభవముగలవీరులు సామ్రాజ్యము స్థాపించజాలరు, ఈగౌరవముపై ప్రాణములనర్పింతురు, ఈదేశమందీయనివీరులు రాష్ట్రీయగౌరవమును వృద్ధిజేయుచుందురు. మరియు వీరికర్తవ్యస్థలములందు సైనికగౌరవమంకితమై యుండును. వీరికిరణక్షేత్రమందు సాఫల్యముగలుగకున్నను వీరికీర్తిచేసభలయందు దైవవచ్చిన శ్రోతగణములు. ఏకస్వరముతో వారికీర్తిగౌరవములు ప్రతిధ్వనింపజేతురు ఈగౌరవముపై ప్రాణములిడు వ్యక్తులలో సారంధగూడ నొకవ్యక్తియైయుండెను.

మహా. దీర్ఘ చంబలానదినుండి ఆగరావైపు వెళ్ళుచుండగా సౌభాగ్యవతిశిరస్సుపై విజాపురలుపిపరు నన్నటులుండెను. ఆగరా ప్రవేశించగనే మజ్జమదేవత జతనికొరకు సింహాసనముశృంగారించెను.

ఔరంగజేబుచతురుడు చక్రవర్తి సేవలఆపకార్యముపు తమించెను. వారివారికి వారివారి రాజ్యపదవులిచ్చెను. చంపతురాయకతని బహుమూల్యకృత్యములకుమారుగా బారాహజారీ మన్సబునిచ్చెను ఔరోఘాసండి బనారసు బనారసునుండి యమునవరకతని జాగీరునియమింపబడెను బుందేల వీరుడు మరలరాజసేవకుడయ్యెను. అతనురల సుఖవిలాసములలో మగ్నుడాయెను.

వలిబహాదుర్ ఖాఁ వాక్యచతురుడు అతని వ్యమత్వముశీఘ్రముగనే అవురంగజేబును విశ్వాసపాత్రుని గాజేసెను. రాజసభలో వతనినందరు సన్మానించుచుండిరి.

తనగుర్రము పరహస్తాధీనమైయుండుట ఖాన్ సాహెబుకుచాలవిచారముగానుండెను ఒకదినము కుమారఛత్రసాలు డదేగుర్రమధిరోహించి వాహ్యాళికై వెళ్ళెను ఖాఁ సాహెబుభవనముసమీపించెను. వలీబహాదురు సమయము మంచిదనితలంచి తనసేవకులకాజ్ఞనొసంగెను. రాజకుమారుడొంటరి, ఏమిచేయగలడు. పాదచారియై గృహోన్ముఖుడయ్యెను. రాణిసారంధకు జరిగినవృత్తాంతమంతయు తెలియజేసెను. రాణిమొగ మెఱ్ఱబారెను. గుర్రముపోయినదనుచింత నాకిసుమంతయులేదు—కానిగుర్రమునువిడచి నీవుబ్రతికి బయటపడితివా? ఒకబుందేలాబాలకుని గుర్రముతనినుండి విడిపించుట చిన్నపనిగాదని నీవేలమాపింపకుంటివి రాజపుత్రవీరుల ప్రపంచవీరాగ్ని నచ్చటేల ప్రజ్వలింపజేయలేద”ని వీరావేశముతో నుడివెను.

ఆ.టనే తన (౨౦) గురుయోధులసమరసన్నద్ధులజేసి స్వయమస్త్రములధరించి వలీబహాదుర్ ఖాఁ నివాసస్థానము నకుజేరెను. ఖాఁ సాహెబదే గుర్రముపై సవారిగ వెళ్లియుండెను. సారంధద్వారముపై ప్రవేశించెను. క్షణములో వేగవతి పదిమందిదర్వానులముందువచ్చి నిలచెను. ఈసమాచారము విన్నతోడనే నధికారవర్గమొకచోగూడెను. అవురంగజేబుగూడ .. టికలోకాలిడెను. లోకులు తమతమకత్తులనుద్దుకొనిరి ఇదేదర్వారులో ఆసురసింహుని కత్తిమెరుపుజూచినవా రలకదే దృశ్యము గనబడుచున్నటులుండెను.

సారంధ:—(ఉచ్చస్వరముతో) ఖాఁ సాహెబు, నం..లానదితీరమున జూపింపవలసిన మీవీరత్వమొకబోధబాలకుని సమ్ముఖమునజూపితిరి. ఎంతసిగ్గుమాలినపనిజేసితిరి అతనినుండిగుర్రమునుగుంజుకొనుటమీకుచిలిపిగ దోచినదా?

వలీబహాదుర్ కండ్లనుండిశ్ని జ్వాలలు గురియును దెపకితేన మైవధ్వనితో “నాకస్తువితరులుంచుకొనుటకేమ యుద్ధకౌరము గలదు”.

రాణి:—అదిమీది గాదు నాది. దానిని నేను రణభూమిలోపొందితిని దానిపై మీకు కోరము నావు గలదు. రణనీతి మీకింతమాత్రము తెలియదా?

ఖాఁ సాహెబు;—అగుర్రము నేనీయజాలను, దానికిమారుగనాగుర్రములన్నియు నిచ్చెద.

రాణి:—నేను నాగుర్రమునే తీసికొందును.

ఖాఁ సాహెబు.—దాని సమానమగు వజ్రపు మూర్యములిత్తుగాని దాని నేవిడుదును.

రాణి:—అటులయిన కత్తులతో దానినిశ్చయించవలయును.

బుందేలావీరులు కత్తులుపట్టుకొనిరి. దర్బారు యుద్ధభూమిగామారనుండెను కాని యింతలో అవురంగజేబు వారిరువురిమధ్యప్రవేశించి, రాణిసాహెబా, మీరుమీయోధులనాపుడు గుర్రము మీకేలభించునుకాని దానిమూల్యమమితముగానున్నది.”

రాణి:—దానికొరకు నాసర్వస్వముత్యజించుటకు సిద్ధముగానున్నాను.

బాదుషా:—జాగీరు మన్సబుగూడ?

రాణి:—జాగీరు మన్సబొక వస్తువు గాదు.

బాదుషా:—మీరాజ్యముగూడా?

రాణి:—అవును, రాజ్యముగూడ.

బాదుషా:— ఒకగుర్రముకొరకు?

రాణి:—కాదు ప్రపంచములో నధికమూల్యమైనపదార్థముకొరకు.

బాదుషా:—అట్టిపదార్థమేమి?

రాణి:—స్వగౌరవము,

యీవిధముగా నొకగుర్రముకొరకు రాణి తన విస్తీర్ణమైన జాగీరు మరియు రాజస్థానము పోగొట్టుకొన్నదేగాక భవిష్యత్తు ఘోరవిపత్తుగా మార్చుకొనెను ఈ గుర్రము చంపతురాయునంత్యదశవరకతనికి శాంతిలేకుండజేసెను.

౬

రాజా చంపతురాయ మరల నొర్ఛా దుర్గమునందు ప్రవేశించెను. మన్సబు మరియు జాగీరుపోయినందులకతనికి చింతిల్లేయుండెను, కాని నోరెత్తకయుండెను అతడు సారంధ గౌరవప్రదమైనహృదయమెరుగును, ప్రతికూలముగనేమైన మాటలాడిన నామెహృదయమునొచ్చునని గ్రహించెను. కొన్నిదినములీవిధముగా శాంతిపూర్వకముగాగడచెను. అన్నదమ్ములందరు నిహతులైనతర్వాత, ఔరంగజేబుచంపతురాయనుగోటపడుటకై యిరువదిరెండవను భవశాలులగు నాయకులచే నాయత్తపరచబడిన గొప్పసేననొకటి నొర్ఛాకు పంపెను. శుభకరుణసింహుడు బుందేలాయువకుడు చంపతురాయకు చిరమిత్రుడు మరియు సహపాఠి, ప్రస్తుతమతడు పాదుషాకొలువునందు సుబేదారుగా పనిజేయుచుండెను, నతడుగూడ చంపతురాయను పరాధీనునిజేయవలయుననియే ప్రతిజ్ఞ దాల్చెను. ఇంకనెందరో బుందేలయువకులు ఆత్మగౌరవరహితులై పాదుషా సైన్యమందుజేరి స్వకులుడగు చంపతురాయపై కత్తిగట్టిరి. భీకరసంగ్రామముసంభవించెను. ఉభయపార్శ్వముల సైనికులు మహాశక్తులో పాయముగా యుద్ధముజరిపిర రక్తమునరవలైపారెను. విజయము చంపతురాయకలిగెనుకాని యతనిబలము క్షీణించిపోయెను చంపతురాయకు ప్రియమిత్రుడు మరియు నతనికుడిభుజమగు నికటువర్తి బుందేలా రాజు సాదుషాకృపాకొంతుడాయెను. సహాయకులుగొందరు వీరస్వర్గమునకరిగిరి మిగిలినవారు కొందరు పారిగించి, సంబంధీకులుగూడ దూరముగాజొచ్చిరి. కాని యిన్నికఠినావస్థలలోగూడ ధైర్యమువీడక స్థిరచిత్తుడైయుండెను— ఆతను నొర్ఛాను వదలెను. బుందేలఖండపుయందరి పర్వతములందు మూడుసంవత్సరములవరకొరులకంటబడక దాగియుండెను. పాదుషాసేనలు వేటగాండ్రవలెదేశమంతయునుశోధించుచునేయుండెను. కొన్నిదినములతర్వాత నతనికి శత్రుదళముతో పోరాటము సంభవించుచునేయుండెను' యిట్టిక్లిష్టపరిస్థితులలో సారంధ పతినివెంటనుండి ధైర్యసాహసములకొసంగుచుండెను. గొప్పగొప్ప ఆపత్సమయములలో—ధైర్యము దప్పినప్పుడు—ఆశాదూరమయినప్పుడు, ఆత్మగౌరవమేవారిని రక్షించుచుండెను— చివరకు పాదుషాసైనికులు విసిగివేసారి, “ఈ సింహము వేటాడుట మాకసాధ్యముగానున్నది. మీకుపదవ్ర సేవ.. మున్న.. ముగానుండునో” యని అలంగీరు అవురంగజేబునకు వ్రాసిరి. “సేనలమరలించుడు ఆక్రమణచేయుడు” అనియుత్తరమువచ్చెను. సంకటము చెప్పవద్దనియే రాజు తలంచెను కాని ..

౭

మూడు సంవత్సరములు పాదుషాసేనల నానాశ్రమలపాలుచేసి పర్వతములందు సంచరించినవి. కఠోరమయిన హృదయములు వేడెక్కినవి నడుమ నెప్పియు నొప్పియు ప్రాణముల భేదించుచుండెను. మన్నెము ము ..నేలపడిని ఆక్రమించబడియుండిరి. వారిలో పగముకన్న నధికము స్త్రీలు, వారికంటె కొద్దిగ తక్కువ బాలురు. పురుషులసంఖ్య దినదినము న్యూనమైపోవుచుండెను. గాలివచ్చుటకుగూడ వీలులేకుండ నలుదెసల ద్వారములన్నియు బంధించబడియుండెను. తిను బాదాములు కొలదిగా మిగిలెను. పురుషుల మరియు బాలకుల జీవితములగా నుంచుటకై స్త్రీలుపవాసదీక్ష వహించిరి మరియు సూర్యభగవానునివైపు చేతులెత్తి శత్రువుల శపించుచుండిరి. బాలకులు క్రోధముతో గోడలచాటునుండి శత్రువులపై రాళ్ళురువ్వుచుండిరి, అని కష్టతరముగా గోడదాటుచుండెను, చంపత్ రాయ కొన్నిదినములనుండి రోగపీడితుడై మంచమునుండిదిగలేనటువంటి శక్తిహీనుడైపోయెను. అతని యీస్థితిజూచి కొందరు దుఃఖించుచుండిరి. కాని యతనిరోగముచే దుర్గమందు నిరాశామయమే గోచరించుచుండెను.

రాజా, (సారంధతో):— నేడు శత్రువులు తప్పక దుర్గమందు జొరబడెదరు.

సారంధ:—అట్టి విపరీతదినము చూడకుండ నుండుగాక! పరమేశ్వరుడు రక్షించుగాక.

రాజా:—ఈ అనాథబాలకుల మరియు స్త్రీలజూచిన నాకు దుఃఖము గలుగుచున్నది. గోధుమలతో పురుగులుగూడ విసరబడును.

సారంధ:— మనమిచ్చటి నుండి వెడలిపోయిన!

రాజా:—ఈ యనాథల విడిచిపెట్టియా?

సారంధ:—ఈ సమయమందు వీరినిచ్చట విడిచి పోవలెనని తోచుచున్నది. మనము లేకున్న వీరిపై దయ నవశ్యకముగా కలుగును.

రాజా:—లేదులేదు. నేను వీరినివదలజాలను. ఏ వీరపురుషులు మనసేవలో తమ ప్రాణము లర్పించిరో వారి స్త్రీల నేనెంతమాత్రము వదలజాలను.

సారంధ:—కాని మనమిచ్చటనుండి వారి సహాయమునకంతయైన జేయజాలముగదా!

రాజా:—నేను వారికొరకు రణమునబడి ప్రాణములిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. నేను కారాగారకష్టముల సహించెదగాని వారిని నేనీసంకట సమయమున వదలజాలను.

సారంధ లజ్జతో తలవంచి ఆలోచించసాగెను, నిస్సందేహముగా వీరినియగ్నియందు విడచి మాప్రాణముల రక్షించుకొనజాలము అనుకొనెను. నేనింతస్వార్థపరురాలనయితి. మరల విచారించి రాజుతోననెను. “వీరలను, పాదుషాసేనల న్యాయముజరుగునని మీకు విశ్వాసముగలిగిన మీరచ్చటినుండి వెళ్లుటకు శంకింపరుగదా?

రాజు:—(ఆలోచించి) విశ్వాస మెటులిప్పించెదవు?

సారంధ:—బాదుషా సేనానాయకుని ప్రతిజ్ఞాపత్రము.

రాజు:—అటులయిన నానందముగా వెళ్లెదను.

సారంధ విచారసాగరములో మునిగెను. బాదుషా సేనానాయకునితో నీప్రతిజ్ఞ నెటులజేయింతును! ఈ ప్రస్తావ మెవరికెవరందజేతురు. వారికి విజయముకలుగునని సంపూర్ణ నమ్మకముగలదు. అనిగ్రయులీప్రతిజ్ఞ నెందుకుజరిపెదరు? ఈదుస్తరకార్య మాచరించు నీతికుశలురు, వాక్యశూరులు నెటువలె పలుగలరు. ఛత్రసాలుడెటుకుశలుడు. ఈ కార్యము సాధింపగలడు.

ఈవిధముగ నాలోచించి రాణి ఛత్రసాలుని పిలువనంపెను అతడు నలుగురుపుత్రులలో మిక్కిలి బుద్ధిమంతుడు, ధైర్యవంతుడు గావున రాణి యతని నందరికన్న మిక్కుటముగా ప్రేమించుచుండెను. ఛత్రసాలుడే తెంచి తల్లికి ప్రణామములాచరించగా నామె కనుల నేత్రములు జలపూరితములయ్యెను. దీర్ఘనిశ్వాస నొందెను.

ఛత్రసాలుడు:—మాతా! ఏమి యాజ్ఞ?

రాణి:—నేడు రణమెటుల జరుగు వలయును?

ఛత్ర:—యిప్పటివరకే ఏడుయోధులు నిహతులయిరి

రాణి:—బుందేలావీరుల గౌరవము నేడు నీచేతులలో నున్నది.

సంక్షేపముగా రాణి తనప్రస్తావ మతనికివివరించి, “ఈకార్య మెవరొనర్పవలెను,”

ఛత్ర:—నేను.

రాణి:—నీవు దీనిని సాధింపగలవా?

ఛత్ర:—అవును, నాకు పూర్ణవిశ్వాసము గలదు,

రాణి.—అటులయిన వెళ్లుము. పరమాత్ముడు నీ మనోరథ మీడేర్చుగాక!

శేష వచ్చే మాడుడు

బాల్యవివాహ నిషేధ శాసనము

హైదరాబాదు శాసనసభవారి ఔదార్యము

నిజాము రాష్ట్రవాసులకు మరొక విన్నపము

బాల్యవివాహ నిషేధ శాసనమును ముగింపుచు ప్రభుత్వసభ్యులు పలికినపలుకులు జాతీయతాభావములు వెదజల్లుచు ప్రజలను మేల్కొలుపు చేయుచుండెను. జాతి నిర్వీర్యమయినను, శాస్త్రములెట్లున్నను, సర్వాంతర్యాములు కూడదనుకొడదని శిక్షించినను సంఘబలిమిచే శాసనమును నిరుపయోగము చేసినట్లు తేటతెల్లమయ్యెను. ఇవి యంతయు వాయిదలగు నరసింగరావుగారే దేశమునకు జవాబు చెప్పవలసియున్నది, శాసనసభలో బాల్యవివాహ నిషేధ శాసనమును పెట్టుటతోడనే సరిపుచ్చుకొనిరి, విద్యాగంధములేని ఈదేశములో, పత్రికాప్రచారములేని ఈదేశములో యిట్టిశాసనములు పెట్టి ప్రచారము చేయక, ప్రచారకుల నియమింపక, దేశమును వెనుకంజవేయించిన బాధ్యతకూడా రావుగారియందే యున్నది. ఆంధ్రమహాసభలలో అనేకమారులు పదివేల జనులలో ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడిన ఈ తీర్మానమువిషయములో ఆంధ్రమహాసభ వారయినను, జోక్యము కలిగించుకొనకపోయిరి. చూచితిరా!

సోదరులారా? నరసింగరావుగారు శాసనసభవారియొకట యొంతవిజ్ఞానమును ప్రదర్శించినను చెవిటివానిముందట శంఖూదినట్లయ్యె, దీనికి కారణము యూహించుట మనఅలసత్వము చేతనే పత్రికలలో హర్షవాదములు పెంచి కొంత్యాచరణచేయక, స్తబ్ధులమై ఇపుడు దిబెమొగములవేయుచు తర్కవితర్కములతో కాలమును పాడుచేసితిమి. మనరాజ్యము ఆంధ్ర కర్నాట మహారాష్ట్రములలో పదియారుజిల్లాలుకలవు. ఈ శాసనముకూడా అన్ని జిల్లాలకు వర్తించినదే, కోటిన్నరప్రజలుగల యీ దేశములో మధిర తాలూకాలో మధిరపట్టీలో నేనుచేయించినసంతకాలు ఆయిదువందల యిరువదియారు. జూచితిరా! శాసనసభవారికి మొత్తముమీద అయిదువందల నలభై సంతకములుచేరినట్లు ప్రకటించిరి. తక్కిన జిల్లాలుగాని జిల్లాలలోగల తాలూకావారుగాని యిట్టి శాసనానుకూలమునకు ప్రయత్నించినట్లు తెలియకున్నది. "గోలకొండ" పత్రికవారు దస్కతుల నమూనాలు ఎవరికి చెందవలయునో వివరముగా ప్రకటించియుండిరి. ఆంధ్రులగతి అధోగతి యగుచున్నది. కర్నాట, మహారాష్ట్ర ప్రజలుకూడా నేనుపంపిన సంతకములతో నైన అరువందలైన చేయకపోయిరేయని విచారింపవలసియున్నది. శాసనము తోసివేసినను, భయపడనక్కరలేదు. కాని శాసనానుకూలుడు ఏ యేతాలూకాగ్రామములనుంచి శాసనసభవారికి

గోసుబోయినపల్లి

తగీసేద్యపు నిర్బంధముచేయక్క

(ఓ. వి)

ఈగ్రామము నల్లగొండజిల్లాలో దేవరకొండకు ౧౪ మైళ్లదూరంలో దుందుభినదిగట్టునను న్నది. ఇక్కడ 3 వెలమదొరలుయిద్దున్నవి. వారలముఖ్యకృషి వ్యవసాయము. మొత్తముజనసంఖ్య ౭౫౦. ఈగ్రామానికి ౪ జలాశయాలున్నవి. వీటిలోకి డిండీనది కాలువనస్తూ ప్రతిసంవత్సరం మాగాణిసేద్యమునకు ఉపయోగపడును. భూమిసారవంతమైనదికానందుచే ఎకరం ౧ కి ౩౦ కుండలధాన్యంమాత్రమేపండును. ఇక్కడి జనులకు వరియన్న మేగతి.

ఇట్లుండ గుండ్లపల్లివద్ద డిండీకిపెదచెరువువేయించెఅధికారులు ౪౦౦ ఎకరాలకు శిరిస్తామని భూమ్యాదాయశాఖవారికి వ్రాయగా, ఆ శిం డ వ శా ఖ వా రు ఖుష్కీభూములకు కృత్రిక కార్తెలో నున్నపలెన నిశోరుటయే గాక నిర్బంధముగకూడచెప్పిరి. ఇపుడు రైతులకు పాతపొలాలుఉంచి కొత్తపొలాలు పూర్వమువలె ఖుష్కీసేద్యముచేసికొనుటయే అనుకూలమని భావించుచున్నారు

యెన్నిదస్కతులతో పంపినది పత్రికాముఖమున ప్రకటించి నన్ను సతోషపెట్టుమని మనవిజేసుకొనుచున్నాడ. మనప్రభుత్వమువారు, ప్రజలు ఏదికోరుచున్నారో ఆ మెజార్టీతో కనుగొన ప్రసాదింప సిద్ధముగయుండ, మనము గట్టెక్కనట్టే, మనయభివృద్ధికి ఆరవాశాసన మొక్కటియే పరమావధియని తలంచకుందురుగాక. ఇపుడుకాకపోయినను మరొకమారు మనముకూడా శాసనమయ్యెనని సంతసించెడిరోజు రాగలదు మీరొప్పినయనకై మీజ్ఞాపకశక్తికై విజ్ఞప్తిచేసుకొనుచున్నాడను. ఈశాసనమును మరొకమారు, ఏవిజ్ఞాననిధియైన ప్రవేశపెట్టినచో అప్పటికి ఇప్పటినుంచియే ప్రజలలో శాస్త్రరీత్యా యొప్పించుటకు నడుముకట్టుడి, యువకులారా! మరువకుడి, అనేకశాసనములు రానున్నవి. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలఅభిమానమునకు బంపిన శాసనమును, న్యాయమునకుదానికి జయముచేకూర్పమీ వంతు. ఇంతటితో విరమింతును.

ఇట్లు
విన్నవించు,
మిరియాల నారాయణగుప్త

[ఇట్టిలేఖలు, ఇంకను కఠినముగా శాసనసభవారితీర్పును నిరసించువ్రాతలు మాకు విరివిగా వచ్చుచున్నవి. అవన్నియు మాకు ముద్రించుటకు తావులేదు. ఇప్పుడువాటితో అవసరమున్నూ లేదు. కావున ఈ చర్చ నింతటితో ముగించుచున్నాము. పాఠకులు ఉత్సాహులు తమశక్తికొలది యున్న మరొకమార్గమున ప్రయత్నింపుదురు గాక.
గో. ప.]

గంద్ర సుబ్బారెడ్డిగారు

వీరువాసతీర్థులు, ప్రియ కవి హితులుకూడ. వీరి నివాసస్థలము నైజాం మధిర తా॥ వేంకటాపురం, గంద్రి చన్నారెడ్డిగారి ద్వితీయపుత్రులు. వీరు నేను చిన్నప్పుడు ఒకపాఠశాలలో కొంత కుమారభావనభ్యసించాము, తర్వాత సుందరీశతక, చెరసాల, కైకేయికామ్యసిద్ధి, యిత్యాదిపుటక కర్తలగు మ॥రా॥బండి వేంకటాద్రిరెడ్డి అష్టావధానిగారిదగ్గర ఆంధ్రభాషలో కొన్నికావ్యములు లక్షణముచెప్పుకొనచుండగానే సుకవితాలతికపరిమళంగాపుష్పించింది రచనలందుదృష్టిపడ్డనాకొంకాలములో కావ్యభాషపూరించాం. వీరిరచనాధోరణులుమృదుమధురశైలితో మనోహరంగానుంటాయి, వీరిమనస్సుభాషాకృషికేలాగుతుంది. ఇప్పుడు ఆంధ్రవాఙ్మయసేవాపరిషత్తులో సభ్యులు గత ౩౦-౧౧-౪౦ తేదీనకరత శ్రీ ఆంధ్రవాచస్పత్య కార్యాలయములో జరిగినపోటీపరీక్షలో వీరు ఆంధ్రాభ్యుదయమునుగురించివ్రాసి సంఘంవారు కొన్నిపుస్తకములు బహుమతియు "వ్యాసరచనానిపుణ" యోగ్యతాపత్రమునుపంపారు. వీరిరచనాకృషికి భారతదేవి కటాక్షించుగాక.

బండి రామకృష్ణారెడ్డిగారు

వీరు నాకు బాల్యమిత్రులు, వీరినివాసస్థలము నైజాం, మధిరతాలూకా కందుకూరు, బండి గంగిరెడ్డిగారి జ్యేష్ఠపుత్రులు వీరికివిద్యయందే చాలాప్రీతి. వీరుకొంతకాలము ఆంగ్లభాషకు కృషిచేశారు, తర్వాత ఆంధ్రభాషనభ్యసిస్తూ మొన్నటి ౩౦-౧౧-౪౦ తారీఖునకరత, శ్రీ ఆంధ్రవాచస్పత్య కార్యాలయములోజరిగిన పోటీపరీక్షలోవీరు ఆంధ్రాభ్యుదయమును వ్యాసంగావ్రాసి దానియందుత్తీర్ణులై కొన్నిపుస్తకములు బహుమతియు, 'వ్యాసరచనానిపుణ' యోగ్యతాపత్రమును పొందారు.

గొన్ని చన్నారెడ్డి
వేంకటాపురం,
మధిరతాలూకా.

జగ్గాపూర్

బరాయిందా పన్నుల వసూల్లో చిక్కులు

దయామయులగు నిజాంప్రభువుగారు గడచిన సంవత్సరపు పంటలు చెడిపోవుటవలన ఖరీఫుపంటలపై సగముపన్ను బరాయింపా చేసియుండిరి. అపన్ను ఈసంవత్సరపు మొదటి కిస్తుపైన చెల్లించవలసియుండునని ఇంతకుపూర్వమే తెలిసెను. కాని మాకరీంనగరంజిల్లా అవ్వలుతాలుకుదారుసాహెబుగారు, ఈ ౧౫౫౦ సంవత్సరము పంటలుసహితము యేమి బాగలేనందున, బీదకర్షకులస్థితి యథార్థముగానున్న దున, తామీ పర్యటనచేసి గ్రామములనిజస్థితి కనుగొన్నందున, (౩౦)లేక వాటికన్నతక్కువ రూపాయల పన్ను చెల్లించు పట్టేదార్ల ౦డి బరాయింద పన్నులు వసూలుచేయగూడదని ఆజ్ఞలుపంపి, బీదవ్యవసాయదారులకు యెందుండు తమప్రేమను వెల్లడించిరి. కాని దీని సరియైన అర్థము తెలియక గ్రామాధులలో చాల అనర్థకములు జరుగుచున్నవి. ఏలననగా ఈహుకుం ఒక్కపట్టేదార్లకు మాత్రమే వర్తించునా? లేక షిక్మిదారులు, ఖజెదారులకు గూడనా? కారణమేమనగా పట్వారిదప్తరంలోని తఖ్తెపెం॥ర జమాబందిలోవున్న ఖాతేదార్లకు యెంతపట్టావుండునో అంతపన్ను తనొక్కడు చెల్లించడు. అందులో కొందరు షిక్మిదారులకలకు, కొందరు కబ్జెదారులువుందురు. వీరందరు మాల్గుజారీపన్ను దాఖల్ చేయుచుందురు. ఇదియునుగాక ఒకరైతునకు తఖ్తెపెం॥రక్రమమే మాత్రంపట్టాలేకున్నను, షిక్మిదారుడుగ లేక కబ్జెదారుడుగనుండి ౧౫౦ రూపాయలపన్ను చెల్లించుచున్నయెడల, అతనిబరాయిందపన్ను వసూలుచేయబడుతదా, లేదా? ఇదేమాదిరిగా తఖ్తెపెం॥రక్రమము ఒకఖాతెదారునకు (౫౦)రూపాయల పట్టావుండి. (౩౦)ఇతర రూపాయలకు పైన ఆసాములకున్నందున అతనుసాలీనా (౩౦) రూపాయల మాల్గుజారీపన్ను చెల్లించునదైతేఅతనిసంగతి యేమి! ఈవిషయాలు స్పష్టంగా తెలియనందున కర్షకులు చాల చిక్కులోనున్నారు. పట్వారీలు కేవలం పట్టేదార్లకొరకే కాపునమేము షిక్మిదారుల మరియు కబ్జెదారులనుండి తప్పక బరాయిందా పన్ను వసూలుచేస్తామని పటేలుపట్వారీలు చెప్పుచున్నారు. ఇప్పు చాలకగ్గిరినామున్నది. కావున ప్రభుత్వము దీనినిగూర్చి ఆలోచించి త్వరగా సవిస్తరముగా ఆజ్ఞలను ప్రకటించి ఆ ... చేయుగలరని మాప్రార్థన ... వలన సామాన్యరైతులు ... వహించ ... చేసెను.

౨౨—3—౫౦ఫ—]

ఇట్లు
ఒక రైతు

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ

(రాజమహేంద్రవరము)

... ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయమహాసభ రాజమహేంద్రవరములో ౧౯౪౧ జనవరి ౧౫-౧౬ తేదులలోజరుపుటకు శ్రీగౌతమీగ్రంథాలయము వారాహ్వానించియున్నారు. ఈ సందర్భమున ౧౬వతేదీసాయం ... శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారి అధ్యక్షతను "... యోజనవిద్యావిషయకసభ ..." యోజనలలో విజ్ఞానప్రచారము నిరక్షరాస్యతానిర్మూలనము గావించుటకు గ్రంథాలయములు ... చేయుటతో అనుభవజ్ఞులచే ఉపన్యాసము లిప్పించుటకును, ఇందునిమిత్తము పేరువేరుస్థలములలో అమలు జరుగుచున్న విధానముల పరిశీలించుటకు గ్రంథాలయసేవకుల కవకాశము కల్పించుటకును ఆలోచించుచున్నారు.

మరియు గ్రంథాలయసిద్ధాంతములకు సంబంధించిన వివిధసమస్యలపై వ్యాసములు ... చేసి చదువుటకును వానిపై ... చేయుటకును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

గ్రంథాలయములు కార్యక్రమమునకు సంబంధించినవివేదికలు, కరపత్రములు, చిత్రపటములతో పాటు ఆధునికగ్రంథరాజములను, పత్రికలనుకూడ ప్రదర్శించుటకు ఏర్పాటుగలవు.

కాన వ్యాసములు, తీర్మానములు, ప్రదర్శనమునకు పనికివచ్చు పరికరములును పంపువారు దయతో వీనిని ౧౦వ తేదీలోపలచేరునట్లు కార్యదర్శి ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘము C/o గౌతమి గ్రంథాలయము, రాజమండ్రి, చిరునామాకు పంపప్రార్థన. మరియు వయోజనవిద్యావిషయకసభలో ఉపన్యసించదలచువారు తమ చిరునామాలను ముందుగ ... తెలియజేయవలెను.

పా. నాగభూషణం,
కార్యదర్శి,
ఆం. దే. గ్రం. సంఘము.

మోటమర్రి

ఖమ్మం తాలూకా

ఆంధ్రజనసంఘ సభ్యులను చేర్పించుట

(ఒకవిలేఖరి)

౨౬—3—౫౦ఫ.

ఖమ్మం తాలూకా ఆంధ్రజనసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులు, నిజాంఆంధ్రరాష్ట్రరైతుసంఘ ప్రధానకార్యదర్శియునగు పైడిపల్లి హనుమయ్య చౌదరిగారును మాగ్రామానికి దయచేసి రెండు రోజులుండి ఆంధ్రజనసంఘముయొక్క నిర్మాణ కార్యక్రమమును రైతులకు కూలీలకు చక్కగా బోధచేసి, రైతుకూలిపాటలుపాడి శ్రవణానందముగేసి ఖమ్మంతాలూకా ఆంధ్రజనసంఘమునకు ౨౦ మంది సభ్యులను చేర్పించి తక్కినపరిసర గ్రామ ... లసక్యటనకు వెళ్లినారు.

పెగడపల్లి

ప్రాతబకాయపన్ను బాధ

(ఒ. వి)

౨౬—3—౧౩౫౦ ఫ

ఈగ్రామం సుల్తానాబాదతాలూకాలోనిది. ఇక్కడ తెల్లజొన్నలు కొన్నిచోట్ల మొలవక, కొన్నిచోట్లపురుగుపట్టిపాడైనవి. చెరువులక్రింది భూములకు మధ్యలో నీరుకొన్నిదినాలందక పైరులు గొడ్డుపడెను. ఇంతలో మరలవర్షముకురిసి నీరువచ్చెనుగాని. ఈసారిరోగములవల్ల ఆరణాలవరకైనా పంట తేలలేదు, తాబీసేద్యానికి చెరువులో నీరులేదు. త్రాగుటకు మంచినీరుకూడ కరువగుచున్నది. ఈపరిస్థితులలో బకాయపన్ను వసూలుకై చేయుచున్న ఒత్తిడివల్లరైతులకు కష్టముగా నున్నది.

గోలకొండపత్రిక

విక్రమనామసం॥ర పుష్య శు॥ ౫

గురువారము

అఖిల హిందూమహాసభ

అఖిలభారత హిందూమహాసభ యీ తడవ (దక్షిణ) మధురానగరములో జరిగినది. మధురానగర మొకనాడు దక్షిణహిందూదేశమందు హిందువులసంస్కృతికిని, విద్యకును ప్రధాన కేంద్రముగా నుండెను. ఆ కేంద్రములోని పండిత పీఠాన్ని మెప్పించనేరని వారికి ఏరాజాస్థానమందును గౌరవములేకుండెడిది. వేగవతీ నదీతీరమందుండు ఈమధురలో ఆంధ్రులు మూడునూర్ల యేండ్లవరకు అవక్రపరాక్రమముతో రాజ్యము చేసినది చరిత్రప్రసిద్ధము. కావున ఈమధురానగరము ద్రావిడశాఖకుచేరిన వారందరికేగాక యావదార్య జగత్తునకంతకును అనేక కారణాలనుబట్టి పవిత్రమైనట్టి స్థలము. అచ్చటజరిగిన అఖిలభారత హిందూమహాసభకు మూడవమారు జగద్విఖ్యాతులైన వినాయక దామోదర సావర్కరుగారు అధ్యక్షులుగా ఏర్పడి అఖండవిజయముతో సభను జరిపిరనువార్తలను పత్రికలలో చదువగల్గితిమి. వినాయకసావర్కరుగారి అభిప్రాయములతో అందరును ఏకీభవించజాలరు. భిన్న భిన్న సంఘాలకు భిన్నభిన్నాదర్శాలుండును. నాయకులలో దేశసేవావిధానమందు విభిన్నవిధానాలుండును. పరాధీనముననుండు దేశాలలో బహునాయకత్వముండుట, వాటికేకారణము చేతనైతేనేమి నిత్యాభివృద్ధిగా దోహదము జరుగుచుండుట మన అనుభవములోని విషయమే.

ముస్లింలీగు ఉండినప్పుడు హిందూమహాసభ ఏర్పడుట సహజమే. ఒకరు పాకిస్థాన్ అంటే ఇంకొకరు హిందూస్థాన్ అంటున్నారు. ఒకరు మామతమునకు ప్రత్యేకరక్షణము కావలెనంటే ఇంకొకరును అదేమాట అంటున్నారు. ఒకరు మాకు మా సంఖ్యకన్న మించిన అధికారాలు, స్థానాలు, ఉద్యోగాలు అన్నీ కావలెనంటే ఇంకొకరు అట్లుపీలు లేదంటారు. మా మతము అపాయములో ఉన్నదంటే ఇంకొకరును అదేమాట అంటున్నారు. అయితే యీ తుదివిషయములోమాత్రము హిందువుల మొరకు ఆధారమున్నది. హిందువులలో ఎంతవరకు "సనాతన" శాఖ ఉండునో అంతవరకు పరమత [illegible] వారికి మంచిబలముండుననుటలో సందేహములేదు. పరస్పరాసహనము, సంఘక్రౌర్యము, నీచోచ్చత్వములను తప్పుడు సిద్ధాంతాలు, అంటుముట్టుపట్టింపు, జన్మముచేతనే దేవత్వాదిస్వత్వ సంపాదనవాదములు, మరియిట్టి సిద్ధాంతములను సనాతన బ్రువులెంతవరకు వాదించుచుందురో అంతవరకు హిందూమతమును జనులు బహుళముగా వీడి అన్యమతాలలో కలిసిపోవుటకు మంచి సదుపాయాలు ఏర్పడియుండుటలో ఆశ్చర్యపడవలసిన పనిలేదు.

సావర్కరుగారు తమ ఉపన్యాసములో కొన్ని అభిప్రాయాలను ప్రకటించిరి. అందుచాలా భావాలు విపరీతప్రజ్ఞావిర్భావములుగా కనబడుచున్నవి. ముస్లింలు తమ ఇస్లామీసంస్థానాలపై పంచప్రాణాలు అప్పజెప్పుచున్నారుకదా! మరి హిందువులు తమ హిందూ సంస్థానాలపై ఎందుకు అభిమానము వహించరు—అని సావర్కరుగారి ప్రశ్న. ఇదిముందు భారతదేశములో ఏర్పడనున్న అవాంతరాలలో ప్రప్రథమసమస్య గాబోవునట్లున్నది.

హిందూమహాసభకున్ను కాంగ్రెసుతోను ముస్లింలీగుతోను సమానమైన స్థానము బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి దృష్టిలో ఏర్పడినదని సావర్కరుగారు సెలవిచ్చినారు. ఇదినిజమే. ఇంకా సిక్కులు, హరిజనులు, క్రైస్తవులువిజృంభించలేదు. ఈకొరత ఒక్కటే మిగిలియున్నది. ఇవన్నియు లీగుమహాసభల ధోరణిలోనికి దిగిననాడు ఈ భారతదేశము వైకుంఠముగా ప్రత్యేక "జన్నత్"గా నుండునేమో?

సావర్కరు చెప్పిన ఒకవిషయముతో [కారణము భిన్నమైనను] మేమేకీభవించుచున్నాము. అదేమనగా ఇంగ్లీషువారికి యుద్ధములో భారతీయులందరును సాయపడవలెను. మన సహాయమంతగా పనికివచ్చేది కాకపోవచ్చును. ఈ యూరోపు యుద్ధములో మన ఇంగ్లీషువారికి దినానికి ౨౦ కోట్ల రూపాయీలకుపైగా ఖర్చగుచుండగా దరిద్రనారాయణుని కునికిపట్టైన యీ భారతదేశమేమి సహాయముచేయగలదు. "పత్రంపుష్పం ఫలం తోయం" అన్నట్లుగా మనమున్నా మనవిధిని నెరవేర్చుకొందము. ఇంగ్లీషువారు సావర్కరుగారన్నట్లుగా జర్మనుల మొత్తిడికి బెదరలేదు. వారో పిరికిజాతి కాదు. కావున "జర్మనులువస్తే మీగతియేమౌతుందో చూచుకోండి" అను బిభీషికలకు మనము భయపడవలసినది లేదు. అగతి మనకురాదు. మనకున్న గతిలో ఏయిమార్పులగునో అది ఇంగ్లీషువారి అనుగ్రహాధీనము.

సావర్కరుగారు అహింసపైన గొప్ప దెబ్బతీసినారు. ఈచర్చ ఉభయవిధాలా సారము కలిగినట్టిదే. ఆలోతుపాతులలోనికిప్పుడు మేము దిగదలచుకొనలేదు.

దొంగతనము

ఇంతవఱకు దొంగ దొఱకలేదు

(స్వ. వి) వేముల జహీరు [illegible]

ఈగ్రామమును వాదాలకు సమీపమున కల్వకుర్తి తాలూకలో చేయున్నది, ఇచ్చట కుర్వ బాల [illegible] వరాలను నాతడు నివసించుచు— [illegible] ముందు వీరియింటిలో (౭౦) తులముల [illegible] కొనిగిరిం పబడినది, అన్నియు అభరణములే, పోలీసువారికి రిపోర్టుయిచ్చుటచే యిల్లాలు అమీను [illegible] [illegible] జిల్లామహాబూబునగరు మొదట విచారణ [illegible] వారిని [illegible] అనుకొందరిని పోలీసువారు [illegible] రణచేసికొని జాడతెలియలేదు, [illegible] నుండి విడుదలచేసినారట, కానిఇంతవరకు దొంగిలి చిన నారకరో బయటపడలేదు.

జోగిపేట ఆర్యసమాజము

జోగిపేట ఆర్యసమాజము స్థాపించినదాది శ్రీ పండితు జయదేవసిద్ధాంతరత్న గారు హిందీవిద్యవిషయమై చాలపట్టుదలతో పనిచేయుచున్నారు, రాత్రులందు సుమారు ఇరువైఎనిమిది యువకులు హిందీ నభ్యసించుచున్నారు. ఇక్కడ ౨౫_౧_౨_౪౦ రోజున బజారులో ఒకదుకాణములో శ్రీ బీ. మాణిక్యం గారిఅధ్యక్షతనసభజరిగెను. అందులో సుమారు ఒకవంద యాభై మందియువకులు వృద్ధులు పాల్గొనియుండిరి_ శ్రీ బాలశెట్టివిశ్వనాథంగుప్త (సదాశివపేట)గారు ఆర్యసమాజమన నేమియో వివరించి తెల్పిరి_ శ్రీనారాయణరెడ్డి ఆర్య చౌట్పల్లిగారు ఐక్యతనుగురించి తెల్పిరి— శ్రీమాన్ పండితు జయదేవు సిద్ధాంతరత్న గారు వర్ణాశ్రమ ధర్మమును గురించి తెల్పిరి—తరువాత అధ్యక్షమహాశయుని ఉపన్యాసముతో సభముగిసెను—మరునాడు_౨౬_౧_౨_౪౦ గురువారముసాయంత్రము సుమారుఎనిమిదిగంటలకు ఆర్యసమాజమందిరమున శ్రీ ముదల్ కర్ గోవిందరావుగారి అధ్యక్షతతో సత్సంగసమావేశముజరిగెను— అందులోకూడ యాభైమంది దయచేసియుండిరి— శ్రీమాన్ పండిత జయదేవు సిద్ధాంతరత్న గారు ధర్మమును ఘనముగా కైగొలుపోవుట వలదని స్పష్టముగ దెల్పిరి— శ్రీనారాయణరెడ్డి ఆర్యగారు వర్ణములు ఆశ్రమములను గురించి తెల్పిరి_ తరువాత అధ్యక్షుని ఉపసంహార ఉపన్యాసముతో సభ ముగింపబడెను_

ఆంధ్ర పఠనాలయస్థాపన

౨౧-౩_౧౩౫౦ నాడు కల్వకుర్తి తాలూకాలోనిదగు ఈగ్రామమునకు బాగాయతు తాలూకా ఆంధ్రజనసంఘప్రచారకులగు శ్రీయుత శ్రీనివాసరావు రామారిగారు విచ్చేసి ఆంధ్రమహాసభాముఖ్యోద్దేశములు, ఆదిరైతులకైపలువుచున్నకృషివిపులముగాబోధించిరి, తనుపరి వారి ఆదేశానుసారము ఇచ్చటఒక పఠనాలయము "చర్మాకరు ఆంధ్రపఠనాలయము" అనుపేర స్థాపించబడెను. అప్పటికప్పుడే ఈక్రిందికార్యనిర్వాహకసభ్యుల ఎన్నికలుకూడ ఈక్రిందివిధముగ జరిగెను.

శ్రీయుత పాగులపల్లి రంగారావుగారు మక్తేదారు అధ్యక్షులు.

,, గోల నారాయణరెడ్డిగారు ఉపాధ్యక్షులు

,, గోల హన్మంతరెడ్డిగారు సం కార్యదర్శి.

,, మెండెగుత్తుల బుచ్చప్పగారు కోశాధిపతి,

మరియు ౭ గురు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుకూడఎన్నుకొనబడిరి.

బాలికల ఉన్నతపాఠశాల

(నారాయణగూడెము)

ఈక్రింది విద్యార్థినులు బొంబాయి గవర్నమెంటువారి డ్రాయింగు పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులైనారు—

ఇంటర్మీడియేటు గ్రేడు

౧ ఎం.సి. రాజామణి (డాక్టరు దామోదరము నాయుడుగారి కుమార్తె)

ఎలిమెంటరీ

౧. కొండాసుమిత్ర (కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారి కుమార్తె)

౨. అక్కిరెడ్డి సుజాత (బొజ్జంనరసింలుగారి కుమార్తె)

౩. ఎం.సి. మణి
౪. ఎం.సి. సత్యవతి. } (డాక్టరు దామోదరము నాయుడుగారి కుమార్తెలు)

హైదరాబాదు—మునిసిపల్_ కార్పొరేషన్—గౌరవసభ్యులైన శ్రీయుతులు ప్రేమ్ జీలాల్జీగారు సుమారు రూ౧౫౦లు వెలగల ఇనుపఉయ్యాలను ఈపాఠశాలకు దానమొసగిరి,

వ్యాకరణశిరోమణి రంగాచార్యులవారిఅధ్యక్షతన_ ఈపాఠశాలాభవనమున గీతాజయంత్యుత్సవము జరుపబడెను. అధ్యక్షుని తొలిపలుకుల కొరకే బాలికలు మృదుమధురగానముతో సభ్యులనానందింపజేసిరి, అంత, శ్రీయుతులు పండిత నటరాజశర్మ గారు గీతా ప్రాముఖ్యతను గూర్చి యుపన్యసించిరి

సార్వభౌముని జన్మదినోత్సవం

హైదరాబాదు (దక్కన్).బహిమను ౨౫ ౧౯౪౧ బాను ౧౨వతేదిన సార్వభౌముని (కొటియన్ జాహి గారి) జన్మదినోత్సవమగుటచే అనాడు ప్రభుత్వకార్యాలయములకు సెలవు వగల ను గానిసెలవుకి వాతుజరుగదు.

సుంకముల మార్పులు

హైదరాబాదు (దక్కన్), బహిమను ౨౫ ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖనుండి యిట్లు తెలియవచ్చినది:—

సరకులధరలు మారుటవల్ల ఎగుమతి దిగుమతుల పై సుంకములను యీక్రిందివిధముగా మార్పుచేయడమైనది.

	పల్లా ౧కి -రు-	అ_	పై
వేరుశనగ గింజలకు	౦ ౧_౨	౦ఈ బదులు	౦ ౧౦
వేరుశనగకాయలకు	౦ ౧౦	౦ఈ ,,	౦_౯
ఆముదపుగింజలకు	౧ ౪	౦ఈ ,,	౦_౧౩

ఈపైవాటి సుంకముల అమలు

౨౬ బగామను ౧౩౫౦ ఫ॥ నుండి జరుపబడినది—

	పల్లా ౧కి	రు-అ_	పై_
దొడ్డుబియ్యమునకు	౯—౦ఈ బదులు	౦	౧_౨
వర్ణమునకు, నూకలకు	౪_౬కు ,,	౦	౬_

వీటితనులు మాత్రము ౧౦ యిస్ఫందారు ౧౩౫౦ ఫ_ నుండి జరుపబడును—

ప్రధానమంత్రిగారికి చైనారాయబారి సందేశము

హైదరాబాదు (దక్కన్), బహిమను ౨౫ చైనాకు భారతదేశముయెడ సద్భావమున్నదని తెలియబరచుటకై కొందరు గొప్పచైనీయులు ఒకవర్గముగా టాయ్ చిటావ్ గారి నాయకత్వమున భారతదేశమునకు వచ్చిసంచారము చేసిపోయియుండిరిగదా. వారు హైదరాబాదుకుకూడవచ్చి, ఔరంగాబాదుకుపోయి అజంతా ఎల్లోరా గుహలచిత్రములనుకూడ చూచియుండిరి. ఇపుడు అటాయ్ చిటావ్ గారు రైట్ అనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారికి ఈక్రిందివిధంగా ఒక తంతిసందేశమును పంపియున్నారు:—

"హైదరాబాదుకున్ను అజంతాగుహలకున్ను నేనువచ్చియుండినపుడు నాకుమీరుచూపిన ఆదరమునకుకృతజ్ఞతతో వందనములనర్పించుచు స్వీకరించుటకై ప్రార్థించుచున్నాను, మీరెప్పుడుమాదేశానికివత్తురోయనియు, మీ హైదరాబాదువిద్యాపీఠము మావిద్యార్థులు కలిసిపనిచేయుట ఎప్పుడోయనియునేను ఎదురు చూచుచున్నాను."

× × ×

లండనునగరములో "అబ్జర్వర్" అనుపత్రికసంవాదకుడగు గార్విన్ గారు సర్ అక్బర్ హైదరీగారికి క్రిస్మస్ సందేశమంపినారు. అందులో హైదరాబాదునుచూచి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమంతయు గర్వపడుచున్నదనిచెప్పినారు. హైదరిగారు దానికిజవాబుగా ఒకతంతిని డిసంబరు ౨౮వతేదిన పంపుచు, అందులో క్రొత్తసంవత్సరంతోపాటు బ్రిటిషువారికిజయము ప్రపంచానికి శాంతి భగవంతునిదయవల్లకలుగగలవని తనకు నమ్మకమున్నదనినారు.

డిసంబరు ౨౯వతేదిన హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదులలోని 'సనాతను'లమనుకొనువారు మధ్యాహ్నము ౨౪ గంటలకు సికిందరాబాదు సనాతనధర్మసభకార్యాలయమునుండి బయలుదేరి "సనాతనధర్మకీజెయ్" అనుకేకలతో ఊరేగి లక్ష్మీనారాయణ దేవాలయంవద్దనున్న అక్కడ పెండాలులో సభచేసిరి. బాల్యవివాహనిషేధశాసనం త్రోసివేయబడినందులకు మ_స్సా_ నిజాం ప్రభుత్వంవారికి తమకృతజ్ఞతను తెల్పుతీర్మానమామోదించిరి.

హైదరాబాదు ఉపాధ్యాయమహాసభ

హైదరాబాదు (దక్కన్), బహిమను ౨౫ అఖిల హైదరాబాదు ఉపాధ్యాయ మహాసభ వరంగల్లులో జనవరి ౧౧వ ౧౨వ తేదిలలో మ. ఘ. వ-నిజాం ప్రభుత్వ న్యాయశాఖ మంత్రియగు గౌ॥ నవ్వాబ్ అబ్దుల్ అజీజ్ గారి అధ్యక్షతలో జరుగును. వరంగల్లు నూచేవారుఅగు బ్రిజుదీన్ గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగా నియమింపబడినారు పి, వి, అర్. సెబాస్టియన్ గారు కార్యదర్శి

భారతీయ విమానదళానికి

హైదరాబాదీయులు

హైదరాబాదు, సికందరాబాదు సుహాను బాగ్ [illegible] శిక్షణపొందినతర్వాత భారతీయ వైమానికులే వారు [illegible] [illegible] ప్రదానంచబడిన పేర వారికి స్పష్టీకరముగా [illegible] డిసంబరు ౨౯వనే శిక్రిందాబాదులో యిది ఒక్క [illegible] మానదళకే.

గారు వా

ఓల్వియు

హైదరాబాదు

బజారు ధరలు

తేది ౨౯—౩_౫౦ ఫ॥

పల్లా ౧కి ౧౨౦ సీసతూకము. ధరలన్నీ హాలీతే.

బియ్యము	పల్లా ౧కి ధర		
	రూ	అ	పై
కిచిడీసాంబర్లు	౨_౨	౦	౦
సంబర్లు	౨_౨	౦	౦
ఢిల్లీసాంబర్లు	౨౧	౦	౦
రాం సాగర్లు	బజారులోలేవు		
నాణ్ కొం	౧౬	౦ ౦	నుంచి
	౨౧	౦	౦ వరకు
(కొత్త పాత భేదాన్ని బట్టి)			
ఆర్కాటి	౨౦	౦	౦
కోనామణి	౨౦	౦	౦
బుడుములు	౧౪	౮	౦
దేశావళి	౧౫	౮	౦
గోధుమలు	౧౭	౦	౦
బన్సీ	౧౩	౦	౦
అమ్మరీ	౧౩	౦	౦
పోటీయో	౧౬	౦	౦
ఎర్రగోధుములు	౧_౨	౫	౦
జొన్నలు	౯	౪	౧
తెల్లజొన్నలు	౯	౮	౦
పచ్చజొన్నలు	౭	౪	౦
మడికట్టుజొన్నలు	౭	౮	౦
సెనగలు	౧౧	౮	౦
కందులు	౮	౦	౦
మినుములు	౧౦	౮	౦
అలసం	౧౨	౦	౦
సజ్జలు	౭	౮	౦
కొఱ్ఱలు	౭	౪	౦
పప్పు			
సెనగపప్పు	౧౫	౮	౦
కంది ,,	౧౬	౦	౦
సిరిసెనగ ,,	౧౯	౦	౦
అలసం ,,	౧౩	౮	౦
మినుప ,,	౧౮	౦	౦
పెసర ,,	౧౮	౮	౦
బెల్లము	౯	౮	౦
ఉప్పు	౧_౨	౦	౦
ఉల్లిగడ్డ	౯	౮	౦
తెల్లచెరుకు	౧_౨ నుంచి	౨౧ వరకు	
చక్కెర [illegible] (౪౦ సే)			
జావా ,, ,,	౧౪	౦	౦
బొంబాయి ,, ,,	౧౩	౧౪	౦
మద్రాసు ,, ,,	౧౩	౧౫	౦
నిజామాబాదు,, ,,	౧౩	౧_౨	౦
మిశ్రచక్కెర ,, పల్ల	౧౬	౨	౦
కర్రచక్కెర..(౪౦ సే)	౧౬	౧_౨	౦
ఎల్లిగడ్డ ,౧_౨ సే	౫	౪	౦
అల్లం ,, ,,	౧	౧_౨	౦
మణుగు ౧_౨ సే			
కొబ్బరినూనె	౪	౮	౦
కుసుమనూనె ,,	౩	౮	౦
నువ్వులనూనె ,,	౩	౧_౨	౦
వేరుశెనగనూనె ,,	౨	౧౪	౦
పుంటినూనె ,,			
కిరోసిన్ (గ్యాస్),, డబ్బా ౧ కి			
నెయ్యి మణుగు ౪౦ సే			
బీదరునెయ్యి ,, ,,	౪_౨	౦	౦
తెలంగాణా ,, ,,	౪౦	౦	౦
వనస్పతి డబ్బా ౧ కి౧౧	౨	౦	
బంగారు తు ౧ కి	౫౦	౪	౦
వెండి ౧౦౦ తు	౬౮	౧_౨	౦
తు ౧కి	౦	౧౧	౨
సవరిన్ ౧ కి కల్దారు రూ	౨౫	౮	౦
మారకం			
హాలీకి ౧ కల్దారు	౧౫	౧౩	౦
కల్దారుకు హాలీలు	౧౫	౧౧	౦
ఆముదాలు బస్తా	౧౧	౪	౦
వేరుసెనగ	౮	౪	౦
బుడ్డలు పల్లా ౧కి	౮	౪	౦
పప్పు పల్లా౧కి	౧_౨	౦	౦

గమనిక:—

ధరలు వీలైనంతవరకు సరియైనవిగా తెలుపుచుందుము. అయినను ఏమైన పొరపాట్లుండిన [illegible] పత్రికవారు బాధ్యులు కాజాలరు. ఈ. నగర [illegible] జిల్లాలలో వ్యాపారపు పేటలలోని [illegible] వర్తకులు తమదుకాణముల ప్రకటనలు మా పత్రికలో వేసికొనినవారి వ్యాపారానికి మంచి ప్రచారము కలుగును.

ఆర్. పి. గ్రో[illegible]

రాయరావుపేట

రైల్వేపోలీసు కానిస్టేబిలు దుర్వ్యవహారము

తేది ౨౬ డిసెంబరు ౧౯౪౦ గురువారమురోజు రాత్రి సికింద్రాబాదునుంచి భువనగిరివరకు పోయుటకై టిక్కెట్టు కొనుటకై సుమారు (౫౦) మందికి టిక్కెట్టుఅమ్ము ద్వారమువద్దకేగి నిలచినారు జనసమూహ మెక్కువవున్నందున ప్రక్కకు తొలగి చిన్నబండి బుకింగ్ ఆఫీసు వైపు నిలబడినారు. ఆబుకింగు ఆఫీసు అప్పుడు మూసివేయబడియుండెను. పెద్దబండి టిక్కెట్టుద్వారమువద్ద తనకర్తవ్య పాలనకై నిలచియున్న రైల్వేపోలీసు కానిస్టేబిలు నెంబరు (౫౯౬) "చల్ హట్ వహాం సే" అని వ్యవహారము మొదలు బెట్టెను. అప్పుడు అచ్చటయున్న జనసమూహములోనుండి కొందరు సజ్జనులు కానిస్టేబిలును బాగుగ చీవాట్లు బెట్టి వన్ను శాంతపరచిరి. తెల్లవారి యీ సంగతి కాయితము కానిస్టేబిల్ నంబరుతో సహా రైల్వేపోలీసు మొహతమీం గారికి కూడ పంపినాను. కావున ఎచ్చటనైనా ఈ ప్రకారము పల్లెటూరి ప్రజలపైన విద్యావిహీనులని అత్యాచారములు సలుపు మందురు. పల్లెటూరివాండ్లైవరైనను ఇట్టివిజరిగినచో వెంటనే నంబరువ్రాసికొని పైయధికారులకొక లేఖవ్రాసి టప్పాలో బనచేయవలయును. మనవార్తాపత్రికలలో గూడ ప్రకటింప చేయవలయును. పల్లెటూరివారంటే పరువు మరియాదహీనులనుకొంటారు. కావున పైయధికారులు ఇట్టి విషయములగురించి తగుదృష్టి నుంచవలసియుండును.

ఇట్లు
వి. ఎస్. దీనబంధు.

ప్రకటన

జిల్లా వరంగల్ తాలూకా హుజురాబాదు. కొత్తకొండ శ్రీ వీరభద్రస్వామివారి ఉత్సవము 12 వ ఇస్ఫందారు పుష్య బ౹౧ రోజున జరుగగలదు. రైలు ప్రయాణీకులు హసన్‌పర్తి స్టేషన్‌లో దిగి ఎలుకతుర్తి మోటారుమార్గముగ రావచ్చును. వరంగలునుండి కిరాయమోటార్లుఏర్పాటుచేయనైనది, 13వ ఇస్ఫందారు పశువుల ప్రదర్శనము 14 సంగీత సభ కాగలదు.

యాత్రికులకు హోటలులు మరియు దొరతనమువారి పక్షమున డాక్టర్ల ఏర్పాటును చేయబడును.

ఇట్లు
వి. రామరెడ్డి
(మోతెమదు దేవల్ కమేటి)

దావూదు దొంగకు శిక్ష

హైద్రాబాదు, డిసంబరు ౨౯

హైద్రాబాదులో గజదొంగ యగు దావూదుపై నేడు హైద్రాబాదు ఫౌజ్దారి న్యాయస్థానమందు మొత్తము ఆరుసంవత్సరముల కఠిన ఖైదుశిక్ష విధింపబడినది. నేరమునువిచారించుచుండ, పోలీసు పక్షానచెప్పినదేమనగా, ఇదివరలో దావూదు ౧౨సంవత్సరముల కఠినశిక్షవిధించబడి అనుభవించుచు ౧౯౩౯ ౧౨ వాడు జైలునుండితప్పించుకొని పారిపచ్చియుండెనది. ౧౯౪౦ నాటి జనవరి శంకరషేర్ హోటలులో ప్రవేశించి హోటలు యజమానిని తుపాకితో చంపుదునని భయపెట్టి రూపాయలనందుకొని పారిపోవుచుండగా పోలీసువారలతనిని అరెస్టుచేసియుండిరి.

న్యాయాధికారి దావూదుకు జేలునుండి పారిపోయినందులకు గాను ౨ ఏండ్ల కఠినశిక్షయు, బలవంతముగా దొంగతనముచేసినందుకునను రెండు సంవత్సరములశిక్షయును విధించిరి. శిక్షలను ఒకదాని తర్వాతనింకొకటి యనుభవింపవలసినదిగా తీర్పు చేసిరి.

శ్రీవేమన ఆంధ్రభాషా నిలయము

(నాంపల్లి, హైదరాబాదు)

ఈ భాషానిలయము స్థాపింపబడి పదిహేను సంవత్సరములైనది. మొదటిఆయిదుసంవత్సరములు సిద్దిఅంబరుబజారులో నుంచినతరువాత ౧౩౩౯ ఫసలీలో నాంపల్లికిమార్చబడి, అప్పటినుండి నొకబాడుగగృహమునందు ప్రజాసేవచేయుచున్నది. ప్రస్తుతము ఏబదిమంది సభ్యులుకలరు. ౯౦౦ గ్రంథములుకలవు ౧౫ పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. ప్రతిదినము సాయంత్రము ౫ నుండి ౮ గంటలవరకు. సెలవు దినములలో ఉదయమునకూడ తెరువబడుచున్నది. ఇంకను నెక్కువమంది ఈ భాషానిలయమువలన లాభముపొందు నవకాశము కలిగించుటకును, సభల సమావేశపరచుటకును, విశాలమగు స్వంతభవనమవసరమగుటచే, నాంపల్లి స్టేషనుకు వెనుకభాగమున, సర్కారీదవాఖానాకు సమీపమున, ౨౧౧౫ చతురపుగజముల స్థలము అరాయిషుజల్లావారినుండి ౭౦౦ రూపాయలకు కొనబడినది. దీనిమీద సుమారు ఎనిమిదివేల రూపాయల విలువగల భవనమును కట్టించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

కె. సుబ్బారావు
కార్యదర్శి.

ప్రధానమంత్రికి టంకసాలఉద్యోగుల మొర

హైద్రాబాదుదక్కన్ జనవరి ౨వ డిసంబరు ౨౯ వ తేదిని టంకసాల, స్టాంపుల శాఖలయందలి ఉద్యోగులు ౫౦౦ మంది "దిల్ కుష్ ఖానా" కరియించు టంకసాలగురించి ప్రధానమంత్రి సర్ అక్బర్ హైదరీగారికి మొరపెట్టుకొనిరి ప్రధానమంత్రిగారు వాటినిగురించి ఆలోచించగలమనిరి.

ఆంధ్రోద్యమప్రచారము

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులవారి పర్యటనము

తేదీ ౨౧ బహమన్ ౧౩౫౦ ఫసలి సాయంత్రం ౫ గంటలకు హైద్రాబాదునుండి ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీమందుముల రామచంద్రరావు, స్థాయిసంఘకార్యదర్శియగు శ్రీచిక్కపల్లి రామచంద్రరావుగారలు బయలుదేరి కల్వకుర్తికి మోటారుకారులలో రాత్రి ౮-౩౦ గంటలకు ప్రవేశించిరి. స్థానికన్యాయవాదులగు శ్రీమడపు జానకిరామరావుగారు, రంగంగారు ఏతెంచిన అతిథులకు అతిథ్యమిచ్చిరి. అంత్రి అచటివారితో ఇష్టాగోష్ఠిగాముచ్చటించితాలూకా సంఘస్థాపనకుకోరగా, అతాలూకా చాలా కబద్ధతాలూకాయనియు, ఆంధ్రోద్యమవిషయము ప్రజలకు సరిగా యింకను తెలియకనియు తెలుపుచు, బహిరంగసభ ఏర్పాటుచేయుంచిన మంచిసదవకాశము కలుగునని స్పష్టపరచిరి. ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులు, వారికార్యదర్శిగారు అలాటిబహిరంగసభఏర్పాటు అనతికాలంలోనే చేయించబడునని సమాధానమిచ్చిరి. ఉదయము ౫ గంటలకు అధ్యక్షులవారు కార్యదర్శిగారును, స్థానికన్యాయవాదులగు శ్రీజానకిరామారావుగారితోండి, మిడిజిల్ల గ్రామం ౭ గంటలకుచేరుకొనిరి. మిడిజిల్లలో స్థానికులు, చుట్టుప్రక్కలగ్రామాదులవారు, అధ్యక్షులవారిని కలిసికొను నకు విచ్చేసిన సుమారు ౨౦౦ ల రైతులవద్దగారాలు సమావేశమైరి. స్థాయిసంఘకార్యదర్శిగారు అధ్యక్షులవారిని ఎరుకపరచి, వారి ద్వారా ఉద్దేశ్యములను తెలిపిరి. అధ్యక్షులవారు అచటహాజరైనపౌరులకు ఆంధ్రమహాసభోద్దేశములు, అదిదీనసాదలకుచేయుచున్నపనుల వివరములను తెలిపిరి. ఆంధ్రమహాసభలో ఎక్కువసంఖ్యగాచేరి లాభముపొందవలెనని కోరిరి "ఆంధ్రమహాసభకిజై" నినాదములతో సమావేశముముగిసెను.

మిడిజిల్లనుండి ౯ గంటలకు బయలుదేరి అధ్యక్షులవారు తమపరివారముతో బాజేపల్లికి ౯ గంటలకు చేరుకొనిరి. జిల్లాసంఘ కార్యదర్శియగు శ్రీ పి. హనుమంతరావుగారు అధ్యక్షులవారివెంట పర్యటనలో పాల్గొనిరి. బాదేపల్లి స్థానికప్రముఖులు యిచ్చినఉపహారతేనీరుగైకొని వారలతో ఇష్టాగోష్ఠిగా మాట్లాడుకొని, కొన్నిరోజులనుండి నిద్రావస్థలోనున్న గ్రంథాలయమును తిరిగి నడిపించేఏర్పాటుగావించిరి. బాదేపల్లినుండి ౧౦ గంటలకుబయలుదేరి బిజినేపల్లి వి చ్చే సి బి జి నే ప ల్లి గ్రామరైతులు చుట్టుగ్రామాదులనుండి వచ్చినరైతులు ఆంధ్రమహాసభ కార్యకర్తలతో తమకష్టములు పైసలస్థితిగతులు నివేదించుకొనిరి. వారికి సముచితసమాధానమిచ్చుచు. తెలంగానాలోఆంధ్రమహాసభచేయుచున్న సేవావివరములను విశదపరచి బిజినేపల్లినుండి నాగరుకర్నూలుకు ౧ గంటకుచేరుకొనిరి. స్థాయిసంఘకార్యదర్శిగారి స్వగృహమునసే ఏతెంచిన అతిథులకు విడిదినొసగబడెను. స్థానికతాలూకాసంఘకార్యకర్తలువిచ్చేసి అధ్యక్షులవారినికలిసి ఉద్యమమునుగురించి ముచ్చటించిరి. భోజనానంతరం ౩ గంటలకు నాగరుకర్నూలునుండి బయలుదేరిఅచ్చంపేటకు ప్రవేశించిరి. మొదటినుండియే విచ్చేసి వేచుకొనియున్నపర స్థానికులు పురపౌరులువెంటనే సమావేశమై, వారివారియోగక్షేమముల ను అరసికొని, కార్యదర్శిగారు, అధ్యక్షులవారు వారికి ఆంధ్రమహాసభాశయములు. దానికార్యవిధానమును తెలిపిరి. తాలూకాసంఘస్థాపన ఆవసరమునుగురించి ప్రబోధించగా సంఘస్థాపనకై పురవాసు, అంగీకరించి వెంటనేతాలూకా సంఘస్థాపనజరిగి ఎన్నికలుజరిగెను. కార్యక్రమమునుముగించుకొని, తెల్కపల్లి కారుపాములమీదుగా. రాత్రి ౯ గంటలకు పెద్దకొత్తపల్లి గ్రామంప్రవేశించిరి, ౨౩-౩-౫౦ ఫ నాడు ఉదయం ౩ గంటలవరకు కారుపాముల, సెతాపురం గ్రామాలరైతులువిచ్చేసి, తమకష్టములు, జాగీరువారుచే కలుగుచున్నబాధలను ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులతో తెలుపుకొనిరి. వారికి కార్యదర్శిగారు, అధ్యక్షులవారు, జిల్లాసంఘకార్యదర్శిగారు, క్రమపద్ధతినైన తమకష్టములను ఈడేరుటకు ప్రయత్నించవలయుననియు రైతులలో ఐకమత్యము అవసరమనియు. ఆంధ్రమహాసభచేతనైనంతవరకు జాగీరుపౌరులకుసహాయపడుచున్నదనినుడివిరి. పెద్దకొత్తపల్లినుండి ౯ గంటలకు ప్రయాణమైకొండరావుపల్లికి అధ్యక్షులవారు తమపరివారముతోచేరుకొనిరి, అచటసమావేశమైన ఇరుగుపొరుగు గ్రామాదులవారు సుమారు ౨౦౦ మందికి ఆంధ్రోద్యమముచేయుచున్న పనులవివరములను తెలుపుచు. ఈమహాసభకు శాఖోపశాఖలుగా జిల్లాసంఘములు, తాలూకాసంఘములు, పట్టీసంఘములు స్థాపించబడుచున్నవనియు, దీనివల్ల గ్రామగ్రామాదులలో ఉద్యమముసరిగా వ్యాప్తిచెందగలదనియు, దేశీయులందరు ఈసంస్థలోసభ్యులుగాచేరి బలముకలుగచేయవలయుననియు అధ్యక్షులవారుకోరిరి, జిల్లాసంఘకార్యదర్శిగారగు శ్రీహనుమంతరావుగారు ఆంధ్రమహాసభ ఉద్దేశములను. ఈ పర్యటనయొక్క ప్రయోజనమును వ్యక్తపరచిరి. కొండరావుపల్లినుండి ౨. గంటలకుబయలుదేరి కొల్లాపురం ౪ గంటలకు అధ్యక్షులవారు తమసహచర్యులతోచేరుకొనిరి, కొల్లాపురం ఆంధ్రోద్యమకార్యకర్తలతో ఇష్టాగోష్ఠిగాముచ్చటించిరి. రైతులపరిస్థితులు, విద్యావిషయములు, మున్నగు సంగతులుకనుక్కొని, స్టేటు వారిఆధీనములోనున్న వేంకటలక్ష్మణరాయ గ్రంథాలయమును దర్శించుటకు వెళ్లగా మూయబడియుండెను. ఇటీవలనేకొందరు ఉత్సాహవంతులుచే సకులచే నడిపింపబడుచున్న పఠనాలయమునుచూచి, తేనీరువిందుస్వీకరించి, సాయంత్రము ౭ గంటలకు పెంట్లవెల్లిచేరిరి. పురపౌరులు వాయిద్యములతో ఎదుర్కొనిఅధ్యక్షులవారిని వారిపరివారమును గ్రామమునకుతీసికొనివెళ్ళిరి. శ్రీచక్రపాణివరప్రాజుగారు వచ్చినవారినందరిని ఎరుకపరచిరి. సమావేశమైన ౫౦౦ పురపౌరులకు ఆంధ్రోద్యమముయొక్క ఆశయములు, ఆదిగాము వాసులకు, బీదసాదలకుచేయుచున్న పనులను వివరముగాతెలిపిరి. అచటినుండి రాత్రి ౯ గంటలకు ప్రయాణమై జటప్రోలుమీదుగా రాత్రి ౧౧ గంటలకు వనపర్తికి ప్రవేశించి విశ్రాంతిగైకొనిరి,

౨౪-౩-౧౩౫౦ ఫ ఉదయం ౭ గంటలకు వ్యాపర్లనుండి బయలుదేరి అధ్యక్షులు తమసహచర్యులతో పెబ్బేరు గ్రామమునకుచేరిరి. పురపౌరులు వాయిద్యములతో ఎదుర్కొని తోరణాలతో అలంకరింపబడిన శ్రీమహాభూపాలగ్రంథాలయమునకు తీసికొనివెళ్లిరి.

గ్రంథాలయపక్షమునను, పౌరులపక్షమునను సన్మానపత్రములర్పింపబడెను. అధ్యక్షులవారు సమాధానమిచ్చుచు, ఆంధ్రోద్యమఆశయములను తెలిపి, ఆంధ్రమహాసభవల్ల లాభముపొందవలసినదికోరిరి. జిల్లాసంఘకార్యదర్శిగారు ఆంధ్రమహాసభసభ్యులుగాచేరి సంస్థకుబలముకలించవలెనని ప్రబోధించిరి. అచటిప. ముగించుకొని శ్రీగంగాపురంలోగాడియున్న రైతులుమున్నగువారికష్టములనువిచారించుకొని వనపర్తిమీదుగాగోపాలపేటకు ౧౧ గంటలకు ప్రవేశించిరి. గోపాలపేటరైతులు, పౌరులునువిచ్చేసివచ్చి ఆంధ్రమహాసభాకార్యకర్తలనుకలిసికొని తమతమఅవసరములు తెలిసికొనుటకు కల్పించియుండిరి. తుదకు ఈ సంగతి తెలువగానే అధ్యక్షులవారు జిల్లాసంఘకార్యదర్శిగారు ఉభయులుకలిసి, ఇండ్లకేస్వయముగా వెళ్ళుటకుబయలుదేరిరి దారిమధ్యనపోలీసువారు అరడజనుకుపైగా అధ్యక్షులవారివెంబడుండిరి. రైతులయిండ్లకువెళ్ళినను, వారుఈదృశ్యమునుజూచి,యదార్థపుసంగతులుతెలుపుకొనకపోయిరి. పోలీసువారికిఈవిధముగవెంబడించుట భావ్యముకాదని అధ్యక్షులవారు హెచ్చరించినను, పోలీసువారుమాత్రం ఆంధ్రమహాసభవారు గ్రామంవదులువరకు వారలనువదలక వెంబడించుచుండిరి. తుదకు ఎవ్వరూ కాయకదలేసమయమున రైతులకష్టములనుగురించి వ్రాతపత్రమునుకారులో పడవేసిరి

గోపాలపేటనుండి ౧-౩౦ గంటలకు బయలుదేరి వనపర్తికిఏతెంచిరి. వనపర్తిలో విద్యార్థివసతిగృహమున, ఆంధ్రమహాసభాకార్యకర్తలను పుష్పమాలలతో సన్మానించిరి విద్యార్థులుచూపి న ప్రేమ అదరానికిఅధ్యక్షులవారు కృతజ్ఞతలర్పించిరి. జలాలుద్దీన్‌గారు ఏర్పాటుచేసిన తేనీరు విందుస్వీకరించి, ఖాదీవస్త్రాలయమునుదర్శించి, ౩-౩౦ గంటలకు, కొత్తకోటకుచేరుకొనిరి. అదివరకే వేచుకొనియుండిన, పురవాసులు, చుట్టుప్రక్కగ్రామాదులరైతులు మున్నగువారికి ఆంధ్రమహాసభా ఉద్దేశములను తెలిపి, ఈసభచేయుచున్నపనులవల్ల లాభముపొందవలయునని అధ్యక్షులవారు తెలిపిరి, అచటినుండి సాయంత్రం ౫ గంటలకు బయలుదేరి వ్యాపర్లమీదుగా మారుమునగాలకుఏతెంచి రాత్రివిశ్రాంతిగైకొనిరి.

చొప్పదండి

రాత్రిపాఠశాలపై అనుమానము

(ఒకవిలేఖరి)

౨౭-౩-౧౩౫౦

చొప్పదండి కరీంనగరంతాలూకాలో చేరినది ఇదివరకు ఇచట ఒకఉచితరాత్రి పాఠశాల నడుపబడుచున్నది. కొందరుయువకులు దీనిలో విద్య నేర్చుకొనుచుండ స్థానికనాకెదారు తనరిపోర్టులో ఇచటఒకమతసంబంధమైన సంఘం నిర్మించినారనియు దీనిలో వ్యాయామము లాఠీ చేరు యు వ కు లు నేర్చుకుంటున్నారనియు అ స త్య ము తె లి పి యు న్నా డ ట. మొన్న సర్కిల్‌యిన్స్పెక్టర్‌గారు ఇచ్చటికి వచ్చియుండ గిర్దావరుగారు పగలు ఆ రాత్రిపాఠశాలవద్దకు తీసుకపోయి వానిద్వారము మూసియుండ ప్రాకారముచుట్టుతిరిగి గోడపైనుండి చూచి యేమేమోఅన్నారట.

డాకూరు

డివిజన్ అధికారిచే తలఫ్‌నూలు దరఖాస్తుల విచారణ

(ఒ.వి) ౨౧-౧-౨-౪౦

అందోలుతాలూకాలోని డాకూరుగ్రామానికి డివిజన్‌సాహెబుగారు తలఫ్‌మాల్‌విషయములో ౪-౩-౫౦ తేదినాడుతరదెంచి మునుపు చెరువుక్రిందతలఫుమాలునంబర్ దరఖాస్తులు యిచ్చినవికైలుచేయించి కేర్లమీదనుంచి ఒక్కసుల్సు, రెండుసుల్సులుచూపి కొన్నినంబర్లకు మంజూరుఇచ్చినారు. దరఖాస్తులు ఇవ్వనినంబర్లకు నాకుఅవసరంలేదుఅని. తలఫుమాలు పంచునామాలుచేయలేదు. కొందరురైతులకు కుంట్లకునీరురాక మోటనుంచి పండించినదానికి ఖుష్కిపన్ను యిచ్చేఅందుకు దరఖాస్తులుయిచ్చిఉన్నారు. అట్టినంబర్లకు సరియైనవరహాలు వ్రాయనందున పట్వారీలకర్తవ్యమనిరి యిందుకై పట్వారికైఫియతుకోరగా వారు యేమికైఫియత్ యిచ్చినారో మాకు తెలియదు.

వర్షాకాలంలో గ్రామంమధ్యనుంచి బండ్లకు పోవుటకై తగినదారిలేనందున మధ్యగ్రామంనుండి కొన్నిపొలాలకు నీరుకైకాల్వఉన్నది దానిని మరమ్మతుకొరకై రైతులుఆట్టిస్థలమును డివిజన్‌సాహెబుగారికి చూపించిరి. దరఖాస్తుమీదదానివిషయమై సంతకాలుచేసియిచ్చిరి. దానినిచూచి డివిజన్‌సాహెబుగారు తగినఏర్పాటు చేయించెదమనిరి.

హిందూమహాసభ ఒత్తిడి ఫలితము

అడిగినదానిని ఇండియామంత్రి ఒప్పుకొన్నాడు

౨౨ వ హిందూమహాసభలో వీరసావర్కరుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

౨౨వ అఖిలభారత హిందూమహాసభాధ్యక్షుడగు వి. డి. సావర్కరుగారు డిసంబరు ౨౭వ తేదిన మధురకు ప్రత్యేకముగ ఏర్పాటుచేయబడిన రైలుబండిలో వచ్చిచేరిరి. వారివెంట చాల మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. రైలుస్టేషనులో వారు దిగినపుడు ౧౫౦౦౦ మందిజనులు స్వాగతమిచ్చుటకు వచ్చిరి— మీనాక్షీదేవాలయమున్నగు దేవాలయాల పూజారులు వారికి దేవాయత నార్హ సత్కారములుచేసిరి.

సావర్కరుగారిని పైకప్పులేని ఒకరథములో కూర్చుండబెట్టి ఊరేగించిరి. అరథమువెనుక ఇతరనాయకులును ప్రతినిధులును ఉండిరి, మొత్తముఊరేగింపులోకూడా ఉండినజనము ఒక మైలుపొడవుండెను. ఊరేగింపు పురోభాగమునయందు అలంకృతములైన ఏనుగులు నడచుచుండెను. మరియు ఊరేగింపువెంట దేవాయతనములలో దేవతల ఊరేగింపులలో వాడబడు ఛత్ర ధ్వజ పతాక తోరణాదులన్నియు యుండెను తోరణములతోను కమానులతోను అలంకృతమైయుండిన అయిదుమైళ్ళ మార్గమును పూర్తిచేసివచ్చుట కాయూరేగింపునకు రెండుగంటల కాలముపట్టెను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

హిందువులు వీరజాతిగా పునర్జన్మ మెత్తవలెనని సావర్కరుగారు తమఅధ్యక్షోపన్యాసములో చెప్పిరి. సంపూర్ణఅహింసాసిద్ధాంతము చాద స్తపుసిద్ధాంతమనియు హిందువుల క్షేమమునకు ఉపద్రవకరమనియు చెప్పిరి. హిందువులలో వీరోత్సాహమును పురికొల్పవలెను, అదియే నేటి పెద్దఅవసరము, దీనిఆధారముతో హిందువులు సంఘటన కావలెను— అనిసావర్కరు చెప్పిరి.

హిందువులు యుద్ధయత్నాలలో ... వలెనని సావర్కరుగారుచెప్పుచు హిందువుల సైనికశక్తి అలవడుటకును, దేశములో పరిశ్రమలు అభివృద్ధియగుటకును అట్లుచేరవలసిన అవసరమున్నదనిరి. "హిందువులారా, మీరు సేనలలో గాని నావికదళములో గాని, వైమానికదళములో గాని, యుద్ధావసరసామగ్రిని తయారుచేసేయంత్రాగారాలలో గాని చేరకున్నచో ముసల్మానులు కొంటకచేరగలరు. అందువల్లమీరు బ్రిటిషుప్రభుత్వమును దుర్బలపరచుటకుమారు గా, మీదేశంలోనే మిమ్ములను బానిసలగా చేయుటకై అంతకంటె తక్కువగాని పట్టుదలకలిగియున్న వారికి బలమిచ్చినవారగుదురు, అనిసావర్కరుగారుచెప్పిరి.

హిందూమహాసభగతసంవత్సరముచేసినపనిని సావర్కరుగారు ఒక సారిసింహవలోకనచేసి, "ముస్లింలీగున్న, కాంగ్రెసున్న కుదుర్చుకొనే ఏ ఒడంబడికగాని హిందూమహాసభఇష్టముతో ఒప్పుకొనవంతవరకు హిందువుల హక్కులను అమ్మజాలదు, గిర్వీపెట్టజాలదు, లేక విక్రయించివేయజాలదు," అనిచెప్పిరి.

ఆమెరీగారును, వైస్రాయిగారును ముస్లింలీగు విషయములో అవలంబించిన వైఖరిని సావర్కరుగారు మెచ్చుకొనిరి. హిందుమహాసభవారి ఒత్తిడివల్లనేఆమెరీగారు భారతదేశము ప్రథమదృష్టిలోనుండకలెనను అదర్శమును చెప్పెడిఉపన్యాసముచేసి యుండిరని సావర్కరుగారు చెప్పిరి.

అఖిలహిందూఉద్యమము

హిందువులందరును ఒకటిగచేయు ఉద్యమము కావలెననిచెప్పుచు సావర్కరుగారు హిందూసంస్థానాధీశులు అఉద్యమమందు అభిరుచిగలిగియు ... చెప్పిరి. ...

కడిలించకపోయిరని, లేక దానికిభారతదేశంలో నిముసల్మానుసంస్థానాధీశుల భారతదేశంలోని ముసల్మానుల రాజకీయపక్షాలవైపుచేరి, అఖిలఇస్లాంలోకము ఎంతతీవ్రముగా: ఎంతధైర్యముతో, ఎంత మతభక్తితోగలిగియున్నారో అంతతీవ్రముగా, అంతధైర్యముతో అంతభక్తితో సహాయముచేయకపోయినగిన, అందుకుతప్ప కేవలము హిందూసంస్థానాధీశులదిమాత్రమే గాదు.

సామాన్యముగా హిందూప్రజలను. ప్రసిద్ధముగా కాంగ్రెసుహిందువులును హిందూసంస్థానాలకు ఏమాత్రము సానుభూతిచూపియుండలేదు. లేదా వాటిప్రాముఖ్యమును గ్రహించియుండలేదు. అంతటితోనైన ఊరకుండక తామే దేశభక్తులమని చెప్పుకొనుచు హిందూసంస్థానాలు భారతదేశాభివృద్ధికి ఆటంకాలనియు, వాటిని ఎంత వేగముగాలేకుండచేసిన, దేశానికి అంత మేలనియు నీచముగాచూచినారు. ముసల్మానుజనులు అట్లుగాక రాజకీయయథార్థములను సరిగాగ్రహించి భారతదేశములోఉండే కొద్దిముసల్మానుసంస్థానాలైనను ఉండుటతమకు గర్వించదగినవిషయమనితలచిరి కాబట్టి ముసల్మానుసంస్థానాధీశులుకూడ తమవర్తమానక్షేమమే గాక, భావ్యున్నతియు. కీర్తియు భారతదేశంలో ముసల్మానురాజకీయనాయకులచే నడుపబడుచున్న అఖిలముసల్మాను ఉద్యమముయొక్క బలాభివృద్ధులపైఆధారపడియున్నదని ఎల్లప్పుడును నమ్మియున్నారు.

"మీరింతఅగత్యులవలె నుండుటకు కారణము సాధనసంపత్తిలేకుండుటకాదు, మరేమన రాజకీయయథార్థములను గ్రహించే దూరదృష్టిలేకపోవుటయే" విమ్ములసావర్కరుగారు హిందూమహాసభకు, కాంగ్రెసుతోను, ముస్లింలీగుతోను, ప్రభుత్వముతోనుగల భేదములనువివరించిరి.

హిందూమహాసభ లీగుకాంగ్రెసు

"తాను హిందువుల ప్రతినిధినంచున్నందుకు కాంగ్రెసు అగ్రహించుకొనుటయే గాకుండ. సింధురాష్ట్రమును వేరుగాఏర్పాటుచేయుట, కమ్యూనల్ అవార్డు, సరిహద్దువిధానము, హిందూస్థానిభాషయున్నగు పలుదలకొలది విషయాలలో తరవాదమును పరల సంశయములేకుండునట్లుగా రుజూవుచేసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసులీగు అనగా హిందూముసల్మానుప్రతినిధుల మొత్తమనుభావము కీడ్పరిరి. హిందువులకువారి ప్రత్యేకకర్తవ్య విషయాలలో ప్రభుత్వరాజ్యాంగ విషయకాలలో తనలయందు అభిప్రాయమిచ్చుటకు తగిన ప్రసంగములేకుండా పోవుటయేగాక వారికిష్టమైనంత లేనిఅభిప్రాయాలు చెప్పేప్రతినిధులేర్పడినారు."

కాని దినదినప్రవర్ధమానమగుచున్న హిందూమహాసభపలుకుబడియు స్వప్రయోజనములకు పరులను తుదకుప్రభుత్వమువారిని, ఇకమీదకాంగ్రెసుహిందూప్రతినిధులసంఘమని తలచుటకుగాని, హిందూమహాసభ హిందువులప్రతినిధియని ఒప్పుకొనజాలమనుటకుగాని వీలులేదనిగ్రహించునట్లు చేసినవి. ఈ విధంగాఇండియాప్రభుత్వకాంగ్రెసున్ను లీగున్నుకలిసి భారతదేశప్రజలకు సమానమనే పాఠాన్నివదలుకొని హిందూమహాసభ లీగు, కాంగ్రెసుకలిస్తేగాని భారతీయులప్రతినిధులు సంపూర్ణముగాకూడినట్లు కాదనేకొత్త పాఠాన్ని నేర్చుకొనవలసివచ్చినది. హిందూమహాసభస్థానాన్ని నిర్ధారణగా ఒప్పుకొన్నందుకు వైస్రాయిగారికి సావర్కరుగారు కృతజ్ఞతచెలిపిరి.

పాకిస్థాన పద్ధతినిగురించి సావర్కరుగారు ఇట్లుచెప్పిరి. భారతదేశమంతయు అఖండము, అవిభాజ్యముఅని ఆమెరీగారు స్పష్టముగా చెప్పినందుకును, ఇటీవల యుద్ధసలహాసంఘ నిర్మాణ విషయంలోను వైస్రాయిగారి కార్యవర్గవిస్తరణ విషయంలోను లీగువారుతెలిపినట్టి అనేకములైన హిందూప్రతికూలములైన దురాశాభూయిష్టములైనకోరికలను వైస్రాయిగారు త్రోసివేసినందుకును వారుసావర్కరుకృతజ్ఞతతెల్పిరి

ముగింపు

ఉపన్యాసమునుముగించుచు సావర్కరుగారు మహాసభవారి రాజకీయపుకోరికలను వివరించిరి. "హిందూమహాసభవారు తెలిపినకోరికలను ప్రభుత్వమువారు చులకనచేయలేదని నేనుస్పష్టముచేయవలసియున్నది. యుద్ధముముగిసినతర్వాత రెండేండ్లలో డొమినియన్ స్టేటసు అధినివేశప్రతిపత్తి) ఇవ్వబడునని ప్రకటించండి అనివారిని మేముకోరుచున్నాము, వైస్రాయిగారును ...

ధ అతనిని కూర్చుండబెట్టెను ప్రాణనాథ!!! వైద్యుడా నేడు నేమేమో బలుకబోయెను ... సభ్యులసంరా దయ్యె. గౌరవముపై ప్రాణమిచ్చు ... నేడు సాధారణ స్త్రీల విధమున శక్తి లయ్యెను.

చంపత్ రాయ్:—సారణ, చూడు వీరుడొకడు మృత్యుముఖమున బడినాడ 3-0 ... మనభయమునకు కారణమగుచుండె. ... చ్చెను. వాకన్నులఎదుట నేను ... 3-0

ప్రకటన

9 బహిమన్ 1350 ఫ. గోలకొండపత్రికలోను, 9 బహిమన్ 1350 ఫ. ముషీర్‌దక్కన్ పత్రికలోను కొత్త వెంకటనారాయణరెడ్డి ప్రకటించిన ప్రకటనలకు జవాబుగా కొత్తవీరయ్య వల్లు రామయ్య సాకీన్ వెన్కపల్లి తా॥ హుజూరాబాదు జిల్లా వరంగల్ యిందుమూలముగ నీకు తెలియపరచుట యేమనగా నీవు పైన పేర్కొనబడిన పత్రికలలో ప్రకటించిన విషయములు పూర్తిగా తప్పులును అబద్ధములునైయున్నవి, నేను భగవంతుని దయవలన సరియైన మానసిక స్థితియందున్నాను, అకారణముగానాకు సరిపడని దుర్మార్గుల ప్రబోధమువలన అక్రమమైన ప్రకటనలు చేసినదంతయు సర్వఅబద్ధము. నేను నీకు చిన్నతనమునసే ఎల్లానుపురం వాస్తవ్యురాలగు చెల్మెళ్ళ రాజయ్యభార్య రాజమ్మకు యిల్లటపుఅల్లుడుగాచేసి, తరువాత అక్కడ చాల ఆస్తినిసంపాదించి నిన్ను ఆస్తిపరుని గాచేసితిని. ఈవిషయము నీకున్నూయును గా తెలిసియేయున్నది. అయినప్పటికి ఈనీచర్యలు విచారకరముగా యున్నవి. పిత్రార్జితమైన ఆస్తివిషయములో, మీ తాతగారు తామబ్రతికియున్నంతవరకు తన స్వాధీనములో యుంచుకొని సుమారు నాల్గుసంవత్సరముల క్రిందట మరణించియుండెను అదిగాక ఈ ఆస్తిపై అప్పుభారము చాల యున్నది. నీకు తెలిసినవిషయమే. ఇంతేగాక నేను నీ తాతగారి కాలములోనే విభాగమై నా స్వంతముగా చాలఆస్తిని సంపాదించుకొని యున్నాను. యీ విషయమునీకున్నూ మరియు అందరికిన్నీ తెలిసినదే. అందువలన నీకున్ను మరియు అందరికిన్నీ యిందువలన తెలియపరచుటయేమనగా నా స్వంత ఆస్తివిషయములో నీ ఆటంకముగాని హక్కుగాని యుండజాలదు. నా స్వాధీనములోయున్న ఆస్తియందు ఎక్కువభాగము నా స్వార్జితమైయున్నది కొంచెము మాత్రమే పిత్రార్జితమయి యున్నది. న్యాయశాస్త్రప్రకారము ఈ ఆస్తిపై దానా దమన విక్రయాది అర్హతలును గలిగియున్నాను. నీవు ప్రకటించిన విషయములేవియు చెల్లనేరవు.

ఫక్తు.

వెన్కపల్లి తా. హుజూరాబాద్ జి. వరంగల్ } యిట్లు కొత్త వీరయ్య వల్లు రామయ్య

క్రిటరీఆఫ్‌స్టేటు (ఇండియామంత్రి) గా ౯ను భారతదేశమునకు యుద్ధానంతరము సాధ్యమైనంత్వరలో తాము(బ్రిటిషు)అనుచున్నట్టిదానిని ఇండో బ్రిటిషు అనవలసినదని వారికి కామన్వెల్తులో సమానగౌరవమున్న స్వపరిపాలనగల రాజ్యప్రపత్తోదాయివ్వబడునని స్పష్టపరచినారు. భారతదేశమును ఖండములు చేసే విధానాన్ని ప్రోత్సహించేకోరిక తమకులేనట్లు ప్రకటించవలెనని మేము వారలను కోరియుంటిమి అదేవిధముగా ఆ మెరీగారు హిందూమహాసభవారి ఒత్తిడిచే ప్రకటించినారు"నిచెప్పిరి

తీర్మానములు

ఈ హిందూమహాసభనాడు ఒకగొప్ప భారమును పెట్టేరాజకీయతీర్మానమును ఆమోదించినారు. ఈతీర్మానము యన్.సి. చటర్జీ గారిచే బహిరంగసభలో ప్రతిపాదింపబడెను. అతీర్మానములో మొదట వైస్రాయి గారును స్క్రెటరీ ఆఫ్‌స్టేటు గారును దేశంలో రాజకీయమైన చిక్కు—హిందూమహాసభవారి తోడ్పాటులేనిదతొలగించనీలుగాదని ఒప్పుకోన్నందుకు మెప్పు చేయబడినది. మహాసభవారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే యిష్టమైనను, ఇప్పటికిమాత్రము వెస్టిమినిస్టర్ శాసనమునేదానిలో నిర్వచింపబడినట్టి డొమినియన్‌స్టేటసు వ్యవస్థనొప్పుకొనుటకు తాముసిద్ధమేనని తీర్మానములు చెప్పబడినది కానిఅంతవరకు వైస్రాయిగారును, స్క్రెటరీఆఫ్‌స్టేటుగారును రాజ్యాంగవ్యవస్థనుగూర్చి చెప్పినవచనములుఅస్పష్టములుగ, సంతుష్టికరాలనివియునై యున్నవని మహాసభవారిఅభిప్రాయములు. కాబట్టియుద్ధం ముగిసినతర్వాత ఒకసంవత్సరములోగా వెస్టుమినిస్టర్ శాసనపు డొమినియన్‌స్టేటసు భారతదేశానికియివ్వబడుననియు, భారతదేశమంతా ఒకేఅఖండరాజ్యముగాను జాతిగానుఉండబడునట్లుగా రాజ్యాంగమునిర్మించబడగలదనియు. అల్పసంఖ్యాకులహక్కులను, క్షేమమునురక్షించుటకై న్యాయమైనరక్షణలనుయేర్పాటుచేసినను, దేశంలోఅధికసంఖ్యాకుల హక్కులకు క్షేమానికిని ఏవిధానగాని భంగము కలుగనీయబడదనియు—స్పష్టముగాను, సందేహానికవకాశంలేకుండాను ప్రభుత్వమువారు వెంటనేఒకప్రకటనచేయవలెనని అతీర్మానములోకోరబడినది. పాకిస్థానవిధానముతమకువిరుద్ధమని స్పష్టముగాప్రకటించనందుకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారివైఖరి తీర్మానములో ఆక్షేపించబడినది. కాబట్టి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు వెంటనే పాకిస్థానపద్ధతినితాము సహించమని ప్రకటించవలెనని తీర్మానములోకోరబడినది. ఈరెండుకోరికలను తీర్చునట్లుప్రకటనను ౧౯౪౧మార్చి ౩౧వతేదిలోగాప్రభుత్వంవారుచేయనిచో మహాసభవారికోరిక సాధించుకొనుటకై కఠినచర్యనుదిగగలదను వెదరింపుతీర్మానములో తుదిగలదు ఈతీర్మానమునకు నల్గురుమాత్రమే ప్రతికూలంగాఓటునిచ్చిరి. ఈ కఠినచర్యగైకొనువిషయములో పద్ధతులను ఆలోచించుటకై సావర్కరుగారు,శ్యామప్రసాద ముఖర్జీగారు,డాక్టర్ మూంజీగారు,కపర్ది, దేశ్పాండే, భోపట్కర్,భాయీపరమానంద్,భారత్ మిశ్రాగారలు సభ్యులుగాగలఒకఉపసంఘమేర్పాటుచేయబడినది.

హిందూరాజకీయఖైదీలనందరిని వెంటనే విడుదలచేయవలెననియు, దేశాంతరాలకు తరిమివేసిన హిందువులను తిరిగి దేశానికి రప్పించవలెననియు కోరుతీర్మానములు చేయబడినవి.

అమెరికాకాన్సల్ జనరల్ రాక

హైదరాబాదు, బహ్మన్ ౨౮

అమెరికాకు కన్సల్‌జనరల్ అగు సి. సి జోన్స్‌గారు డిసెంబరు ౨౫వ తేదిఉదయం ఇక్కడికి ఔరంగాబాదునుండివచ్చినారు. ఇక్కడరెండురోజులుండి పోగలరు ఔరంగాబాదులోవారు ఎల్లోరా, అజంతాగుహలచిత్రములను చూచిరి. వారివెంట వారిసతీమణిగలదు.

ఖఫీఖాన్యాయవాదుల సంఘసభ

హైదరాబాదు(దక్కను)౨౭బహమన్ హైకోర్టున్యాయాధికారిఅగునవాబు జీనయార్ జంగు బహదరుగారికి ఉద్యోగపుకాలం హెచ్చింపుజరిగినందువలన సంతోషమునుచెప్పుటకై ఖఫీఖా న్యాయవాదుల సంఘమువారు పండితగోపాలరావుయెక్బోటే హైకోర్టుకీలుగారిఅధ్యక్షతలో సభజరిపిరి. సభలో న్యాయమూర్తిగారికి ఉద్యోగకాలము పొడిగించినందులకు నిజాం ప్రభువుగారికికృతజ్ఞతతెల్లడించిరి.

—౫ వ పేజీ తరువాయి

ఛత్రసాలుడు నడుమనుండి వంగి రాణి పదములను తాకెను. రాజు ఆకాశమువైపు హస్తములుచాచి, "దయానిధీ, నేను నా చతురడగు పుత్రుని బుందేలులగౌరవముకొరకు నీకర్పించుచున్నాను, మా గౌరవమురక్షించుట నీపని. నేనతిమూల్యవంత మైనవస్తువు నీ కర్పించుచున్నాను. స్వీకరించుము".

రెండవదినము ప్రాతఃకాలమున, సారంధ స్నానమాచరించి, పూజాసామగ్రిచేబూని నుంది రమునకరిగెను. ఆమెమోము, కళ దప్పియుండెను కన్నులయందు చీకటి క్రమ్మినట్లుండెను ఆమె, మందిరద్వారముచెంత కరిగినంతనే నొక యమ్మపుల్ల పైనుండిగిరివచ్చి నామెసమీపమున బడెను. అయమ్మపుల్లచివరకొక లేఖ వ్రేలాడుచుండెను. సారంధ పూజాసామగ్రి నొకగద్దెపై నునిచి, నా లేఖను యమ్మపుల్లనుండి విడదీసి పఠించుచుండగా, నామె ముఖముపై నానంద చిహ్నములు గోచరించుచుండెను. కానీయానందము శీఘ్రమే యంతరించెను. "ఒక్క లేఖకొరకు నా ప్రియపుత్రుని పోగొట్టుకొంటి. కాగితపు ముక్క కింతఅమితమైన వెలనిచ్చి, నేనదుగొంటిని."

మందిరమునుండి సారంధతిరిగి చంపత్ రాయ వద్దకువచ్చి,

"ప్రాణనాథా! ఆజ్ఞాపత్రము గొనివచ్చితి, మీరు మీమాటనుండి దొలగకుడీ" రాజాశ్చర్యముతో నడిగెను, "నీవు నీమాట చెల్లించుకొంటివి"

రాణి ప్రతిజ్ఞాపత్రము రాజుకందజేసెను. చంపత్ రాయ దానిని గౌరవముతో నందుకొనెను, "ఇక నేనుకెళ్ళెదను. పరమేశ్వరుని దయయున్న మరలొకమారు శత్రువుతో బోరాడెద, కాని, సారణ్, ఈపత్రముకొరకు నేమియర్పించితివి. నిజము వచింపుము."

రాణి:—(దీన స్వరముతో) "భాలా"
రాణి:— వినుపించుము?
రాణి: —ఒక వీరపుత్రుని
రాజు, దుఃఖితుడై :— ఎవరిని అంగదరాయునా?
రాణి:— కాదు.
రాజు: — రత్నసాహునా?
రాణి:— కాదు.
రాజు: —ఛత్రసాలునా?
రాణి:— అవును.

తుపాకిగుండు తిన్నతర్వాత, పక్షి, ఘడాఘడాయని కొట్టుకొనుచు నేలక్రిందబడునో నదే రీతి చంపత్ రాయ మంచముపైనుండిలేచి క్రిందబడెను. ఛత్రసాలుడతని ప్రియపుత్రుడు. ఆతని భవిష్యదుద్దేశములన్నియు నతనిపైననే యాధారపడియుండెను. సచేతుడైపలికెను, "సారణ్, చాల చెడ్డపనిజేసితివి, ఛత్రసాలుడే హతుడయిన బుందేలావంశనాశము నిశ్చయముగా జరుగును,"

నల్లనిచీకటి గమ్మినర్వాతి, రాణిసారంధ గుర్రముపై మరియు రాజాచంపత్ రాయ పాలకిలో గూర్చొని దుర్గముయొక్క రహస్య మార్గమునుండి వెడలిపోవుచుండిరి. నేటికి చాలాదినముల క్రింద నొకనాడీవిధముగనే అంధకారము మరియు దుఃఖముచే నావరింపబడిన రాత్రియందు సారంధ శీతలాదేవితో కొన్ని కఠోరవచనములు బలికియుండెను. ఆసమయమున శీతలాదేవిపలికిన భవిషద్వాణి సత్యముగానే పరిణమించెను. ఏమి, సారంధ పలికినవచనములు గూడ క్రియారూపము దాల్చునా?

౬

సూర్యాస్తమయము సూర్యభగవానుడు వహ్నివర్షము కురిపించుచుండెను. శరీరమును విసిగింపజేయునటువంటి ప్రచండవాయువు పర్వతములలో నగ్ని రగులజేయుచుండెను. అగ్నిదేవతయొక్క సమస్తసేనలు గర్జించుచున్నవా యనునట్లుండెను. గగనమండలమీ భయముతో గడగడ వడకుచుండెను రాణిసారంధ గుర్రముపై మరియు రాజాచంపత్ రాయ పాలకీపై పశ్చిమదిశ బోవుచుండిరి. ఓరోఛానుండి పదికోసుల దూరము వెళ్ళిరి భయక్షేత్రమునుండి బయటపడితిమని సంతోషించుచుండిరి. రాజు పల్లకియందచేతుడై పడియుండెను. బోయీలు చెమటతో నిండియుండిరి ఏంజవయిదుగురు గుర్రపుస్వారులు వచ్చుచుండిరి. దప్పిచే వారినాలుకలు గుంజుకపోవుచుండెను. సమీపమునచెచ్చటనైన తటాకముగలదేమోయని వెతుక నారంభింపనుండిరి. ఇంతలో, సారంధ వెనుకకు మరలిజూడగా కొందరుస్వారులు వచ్చుచున్నట్లు గనబడిరి. వీరు శత్రువులు గాబోలు యని సారంధ విచారింపనుద్యమించెను. కాని ఛత్రసాలుడు సైనికులతో వీరిసహాయమునకు వచ్చుచుండెనేమోయని దలంచెను. నిరాశాసమయములందుగూడ ఆశ సంతోషపరచుచునే యుండును, కొన్ని నిమిషము లీవిధమున నే ఆశ మరియు భయముతో గడచెను. ఇంతలో సైనికులు సమీపించిరి. రాణిముఖము వాడిపోయెను. ఆమెశరీరము వణక మొదలిడెను. వీరు శత్రుసైనికులు.

"డోలినాపుడ"ని రాణి శలవిచ్చెను. బుందేలా వీరులుగూడ ఒరలలోనుండి కత్తులుగుంజిరి రాజు మిగుల శోచనీయావస్థలోయుండెను కాని అణచబడిన యగ్నివాయువీచగనే ప్రజ్వలించునట్లు. కష్టకాలము సమీపించినదని తోచిన తోడనే యతని బలహీనమైనశరీరము వీరాగ్నిచే మెరయజొచ్చె పాలకి పర్దాదొలగించి క్రిందికి దిగి ధనుస్బాణముల ధరించెను. కాని ఎవరిచేతులలో నాధనుస్సు ఇంద్రుని బాణము పగిది వంగుచుండెనో నేడది అవంతయు వంగలేదు. తలదిరుగజొచ్చెను. కాళ్లు వణకెను. క్రిందపడెను. రెక్కలు లేనిపక్షి సర్పము సమీపించుచుండగా నే రీతిపెనగులాడుచు పడుచుండునో నదేరీతి చంపత్ రాయ లేవబోవుచు క్రిందబడుచుండెను. సారంధ అతనిని కూర్చుండబెట్టెను ప్రాణనాథాయని నేడ్చుచు నేమేమో బలుకబోయెను కానినోరు రాదయ్యె. గౌరవముపై ప్రాణమిచ్చు సారంధ నేడు సాధారణ స్త్రీల విధమున శక్తిహీనురాలయ్యెను.

చంపత్ రాయ:—సారణ్, చూడుము. మన వీరుడొకడు మృత్యుముఖమున బడినాడు, ఏ ఆపత్తి మనభయమునకు కారణమగుచుండెనో నేడది రానేవచ్చెను. నాకన్నులయెదుట నేశత్రువులు నీకోమలశరీరము నంటుదురుగదా! మరియు నాకు కదులుటకైనను శక్తిలేదు. హా! ఓ మృత్యుదేవతా! నీవుదన్నెప్పు డాహ్వానించెదవు" ఇంతలో నతని కొక తలంపుగలిగెను. కత్తివైపు చేయిజాచెను కాని చేతిలో బలములేకుండెను. సారంధతో, "ప్రేయసీ, నీవెన్ని యోసమయములందు నాగౌరవము నిలిపియుంటివి."

ఈమాటలు వినగనే వాడిపోయిన సారంధ ముఖముపైఎరుపు రాజొచ్చెను. ఈ అంతిమదశయందుగూడ నేను నాపతిసేవ జేయగలుగుదునుగదా యను నాశ నామెనుశక్తివంతనుగా నొనర్చెను. ఆమె రాజువైపు విశ్వాసోత్పాదక భావములతో జూచి యనెను, "దేవునియనుగ్రహ మున్న నా జీవితమున్నంతవరకు మీ గౌరవము నిల్చును."

రాజు, తన ప్రాణముల గోరుచున్నాడని రాణి తలంచెను.

చంపత్:—నీ వెప్పుడును నామాటనుండి దొలగకుంటివి.

రాణి:—ప్రాణము లున్నంతవరకు దొలగను.

చంపత్: ...ఇది నా యంతిమ కోరిక. నీవు నిరాకరించకుము.

సారంధ తన వక్షస్థలముపై కత్తినునిచి, "ఇందు మీయాజ్ఞలేదు, కాని నా హార్దికయభిలాష గలదు. చచ్చినను నాశీర్షము మీపాదములపై నుండగలెను."

చంపత్:—నీవుగ్రహించలేదు. ఏమి, నేను బేడీలుపెట్టుకొని డిల్లీబాజారులలో నిందాపాత్రుడిగా తిరుగుటకేనా నన్ను నీవు వదలిపోవుట?

రాణిజి జ్ఞానదృష్టితో రాజువైపుజూచెను—ఆమెయింకను రాజుపలుకుమాటలు గ్రహించలేదు—

రాజు:—నేను నీ నొక్క వరదానము గోరెద.

రాణి:—సహర్షముగా—

రాజు:—ఇదినా అంతిమప్రార్థన! నే నేదిగోరిన నదియిచ్చెదవా?

రాణి:—తప్పక

రాజు:—మాటను, వచనమిచ్చితివి, దొలగకుము సుమా?

రాణి:—(వణకుచు) మీయాజ్ఞయేమి ఆలస్యము.

రాజు:—నీఖడ్గముతో నా వక్షస్థలమును ఛేదించుము.

రాణి హృదయమునందు బాణముదగిలినటులయ్యెను, "జీవననాథా!" అనియింతమాటాడకపోయెను.

రాజు:—నేను బేడీలుదొడుగుకొనుటకు జీవింపనొల్లను.

రాణి:—దీని నేనెట్లొనర్తు?

అయిదవయరియు అంతిమయోధుడు భూమిపైపడెను. బాదుషాసైనికులు రాజువైపువచ్చుచుండిరి. రాజునిరాశాపూర్ణభావములతో రాణివైపుజూచెను. రాణి క్షణమువరకనిశ్చిత రూపముతో నిలబడెను. కాని సంకటసమయమందు మనవిశ్చయాత్మక శక్తిబలపడును బాదుషాసైనికులు రాజునుసమీపించి పట్టుకొననుండిరికాని రాణి సారంధతివేగముతో తనఖడ్గముతో రాజు హృదయమునుబొడిచెను.

ప్రేమనావ ప్రేమసాగరమందుమునిగెను. రాజు హృదయమునుండి రుధిరధార ప్రవహించుచుండెను కాని ముఖముపై శాంతిచిహ్నములు గోచరించుచుండెను.

ఎంతకరుణామయదృశ్యము. ఏ స్త్రీతనపతిని ప్రాణములకన్న మిక్కుటముగా ప్రేమించుచుండెనో నేడా స్త్రీ యతని ప్రాణఘాతకురాలుగా మారెను. ఏహృదయము నాలింగన మొనర్చియామె వనసుఖములనుభవించెనో, ఏహృదయమందామె యభిలాషలు కేంద్రీకరింపబడియుండెనో, ఏ హృదయమామెయభిమానమును పోషించుచుండెనో, అహృదయము నే నేడు సారంధఖడ్గము ఛేదింపుచున్నది, ఏ స్త్రీ ఖడ్గమీకార్య మొనర్చెను.

ఆహా, ఆత్మాభిమానముయొక్క అంతిమెంతవిషాదముగానున్నది. ఈవిధమైన ఆత్మగౌరవ దృశ్యము చందమపూర్ మరియు మార్వాడ్ దేశచరిత్రములందుగూడ కనిపించదు.

బాదుషాసిపాహీలు సారంధయొక్క సాహసము మరియు ధైర్యముజూచి ఆశ్చర్యపడిరి సర్దారుముందుకరిగియనెను, "రాణిసాహెబా! దేవునిసాక్ష్యం, మేమందరము మీసేవకులము మీ జోసైనయాజ్ఞయున్న హృదయపూర్వకముగా నొనర్చెదము సారంధ, సర్దారుతో, "మా పుత్రులలో నెవరైన బ్రతికియున్నచో నీరెండుశవములనతనికందజేయుడ"ని నుడువుచు నదేఖడ్గముతో తనహృదయముఛేదించుకొనెను. ఆచేతురాలై క్రిందపడెను. కాని ఆమెశిర్షము చంపత్ రాయహృదయముపైనుండెను.

సంపూర్ణము

సంవత్సరమునకు చందా
రూపాయలు
ఆరునెలలకు
3 రూపాయలు
ప్రతిసంచికి రూపాయకు
సంచికి చందా
విడి ప్రతి
పాతసంచికలకు
వెల ప్రత్యేకము.

గోలకొండ పత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

The only Popular Paper That reaches The masses In the Dominions

Best Medium for Advertisement

Volume 15 | Hyderabad-Dn. | Thursday 2 January 1941 | Number 67

గాంధిమహాత్ముని యంత అహింసనాచేగాదు

మౌలానాఆజాదుగారి ప్రకటన

అహ్రారులను కాంగ్రెసులోచేర్చుట

డిసెంబరు 30 వతేదిరాత్రి లాహోరునుండి ఢిల్లీ బయలుదేరుటకుముందు కాంగ్రెసుఅధ్య

క్షుడగు మౌలానాఆజాదుగారు పత్రికాప్రతినిధులతో మాట్లాడుచు అహింసలో గాంధిమహాత్ముడు పోగలిగినంతదూరము తానుపోజాలననియు, "భారతదేశముపైకెపు దండయాత్రజరిగినదేశమునురక్షించుకొనుటకు గత్యంతరము లేనపుడు ఆయుధములుధరించి పోరాడుటకు సంకోచించనని" యుచెప్పిరి. అజాదుగారు జనవరి 10 వ తేదిలోగా అన్ని పనులు పూర్తిగావించుకొని సత్యాగ్రహముచేయగలరనిరి. సింధురాష్ట్రములో కాంగ్రెసువారిని ఇప్పటికైనను సత్యాగ్రహించేయనీయజాలననిరి. అహ్రారులను కాంగ్రెసులోకి చేర్చినచో పంజాబులో కాంగ్రెసుకార్యక్రమానికి బలంకలుగునని నమ్మి వారిని ఆహ్వానించితిమనిరి. ఇపుడు అహ్రారుసంఘాధ్యక్షుడు, కార్యదర్శులిద్దరు అహ్రారునాయకులు తాముకాంగ్రెసులో చేరితిమనియు, దానివల్ల దేశానికేగాక ముసల్మానులకుగూడ లాభముకలుగునని దీర్ఘాలోచనపై నిర్ణయించుకొనియే తాముచేరితిమనియు ఒకప్రకటనలో తెలిపినారు.

కాని అహ్రారులకు కాంగ్రెసులో అధికారపదవులలో ఉండగలవాక్కు వారలు పూర్తిగా అహ్రార్ సంఘమును వదలుకొనునంతవరకు ఉండదని మౌలానాఆజాద్ గారు స్పష్టపరచినారు.

సికింద్రాబాదులో ఆర్యసమాజ భవననిర్మాణము

ధర్మభిక్షుప్రతిజ్ఞ

సికింద్రాబాదు, ... సికింద్రాబాదు (పాన్‌వీధి) ఆర్యసమాజము ... ప్రత్యేకముగా ధర్మభిక్షు ... రూ 10000 ...

ఇట్లు
ఆర్యసమాజం ... య. మునుస్వామి
సికింద్రాబాదు ... మంత్రి

స్థిరమైన వస్తుప్రదర్శనశాలనిర్మాణము

ప్రభుత్వమువారి ఆలోచనలో నున్నది

హైదరాబాదు పరిశ్రమ ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవములో ప్రధాన మంత్రి గారి ఉపన్యాసము.

హైదరాబాదు (దక్కన్), జనవరి 1 ప్రదర్శనములనుజరుపుటకు స్థిరమైనఒకశాలనుండవలెననుఅభిప్రాయముకూడకలుగుచున్నది. అసలు అటువంటి ఆలోచనను ప్రభుత్వమువారుచేయుచున్నారు. త్వరలో ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయమును ప్రకటించగలననుకొనుచున్నాను." అని నేడు బాగెఆమాలో హైదరాబాద పరిశ్రమ ప్రదర్శనప్రారంభోత్సవమును జరుపుచు ప్రధాన మంత్రి రైట్ ఆనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారు తెలిపిరి. ఈసంగతిని బయటపెట్టుటకుముందు ప్రధానమంత్రిగారు ప్రదర్శనములను ప్రతియేట జరుపుటకైస్థిరమైన ధననిధినొకదానిని ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రదర్శనిర్వాహణసంఘమువారికి కలిగినఅభిప్రాయముమంచిదేయని ప్రశంసించి, దేశంలో పరిశ్రమలు అభివృద్ధిజెందుట ... తలచే ధనవంతులు ఉదారంగా ... అట్టినిధిఏర్పడునట్లు చేయవలెననిచెప్పిరి.

ఉపన్యాసప్రారంభములో ... ఈ ప్రదర్శనప్రారంభోత్సవమునుజరిపియుంటినని యు, ఈఏడుకూడ ... తనకులభించినందుకు సంతోషమనియు, ... ప్రభువుగారిఆజ్ఞచే తాను ప్రారంభోత్సవము జరుపుటకువచ్చియుంటిననియు, ఈరాష్ట్రములో ఎక్కడచూచినఅభివృద్ధికనబడినా ... ప్రభువుగారి ఉదారాలోచనల ఫలితమనియు, ఉస్మానియావిద్యాపీఠము, ... పరిశ్రమలప్రదర్శనము ఆట్టివేననియు చెప్పిరి.

...

హైదరాబాదు పురపాలకసంఘ సమావేశము

హైదరాబాదు(దక్కన్), డిసెంబరు31 హైదరాబాదు పురపాలకసంఘసమావేశము నిన్న సాయంకాలము శ్రీ ... నాయకుగారి అధ్యక్షతనజరిగెను. గత సమావేశములో జరిగినచర్చలసారమును చదివి వినిపించవలెనని మహమ్మద్అబ్దుల్ రహిమాన్ గారును,అది వృథాకాలనష్టమని కృష్ణస్వామి ముదిరాజగారును వాదించిన తర్వాత, రజాఅలిగారు పురపాలకసంఘనిబంధనలలో ఉపదఫాను చూడవలసినదనిరి.

తర్వాతపురపాలకసంఘపు లెక్కల ఆడిట్ (పరీక్ష) చేసేపనిని నటరాజ అయ్యర్ కంపెనీ వారికివ్వవలెననిగులాంమహమ్మద్ ఖాన్ గారును, ముల్కీ-కాబట్టి భాగెగారికియ్యవలెనని కృష్ణస్వామిముదిరాజగారును సూచించిరి. భాగెగారుముల్కీ-అయినా బొంబాయిలో ఉంటున్నారు. హైదరాబాదులో వారి ఆఫీసులేదని సయ్యద్‌మహమ్మద్అహమద్ ఖాన్ గారు ఆక్షేపించిరి. తుదకు ఈవిషయాన్ని స్థాయిసంఘంవారికి వదలవలెనని మాఅలిఖాన్ గారు చెప్పిరి. ఎటూ తీర్మానంచేయకముందే సభ సమాప్తమయ్యెను.

తారాచంద్ దుకాణపుదొంగ

సికింద్రాబాదు (దక్కన్).బహామన్ ... ఇక్కడ కింగ్స్వేలో తారాచంద్ నగలవర్తకునిదుకాణంలో జరిగినదొంగతనం సందర్భములో ప్రకాశరెడ్డిఅనునతనిపై అనుమానంతో అతనిని జేమ్స్‌స్ట్రీటు పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరు మహమ్మద్‌అబ్దుల్లా పట్టుకొని బెజవాడకుతీసికొనిపోగా, అక్కడఒకదుకాణంలోనుండిబంగారుబోచి చిక్కినదట. ఇతరసమయములో సికింద్రాబాదులో దొంగిలించబడిన వస్తువుల జాబితాయుక్త విచారణచేయుచున్నారు.

(హై. బు)

సత్యాగ్రహమునకష్టములు

గాంధిమహాత్ముని నియమములు

లాహోరు డిసెంబరు 31

కేవలము విదేశీయతమూచనకై ఎవ్వరు చెరశాలలోనికి వెళ్ళనవసరములేదని పంజాబుకాంగ్రెసుసంఘ అధ్యక్షుడగు లాలాదునిచందు యం. యల్ ఏ గారికి గాంధిమహాత్ముడు వ్రాసినాడు ఆలేఖలో సత్యాగ్రహులనియమాలను మహాత్ముడువివరించినాడు.

1 వారుప్రతిదినము క్రమముతప్పకుండ నడుకుటకు అలవాటు పడినవారుగానుండవలెను ...

...

సత్యాగ్రహానికి క్రిస్మస్ సెలవు

పంజాబు యూరపీయ సంఘాధ్యక్షుని ప్రశంస

పంజాబు యూరపీయసంఘాధ్యక్షుడగు సర్ విలియంరాబర్ట్సు గారు "స్టేట్సుమన్" అను ఢిల్లీ పత్రికవారికి గాంధిమహాత్ముడు క్రిస్మసు సెలవులలో సత్యాగ్రహమును ఆపివేయుటను గురించి ఇట్లు అభిప్రాయమిచ్చినాడు:—

"ఇప్పటికష్టస్థితిలో భారతీయులకు భారతదేశప్రయోజనప్రయత్నములను చేయుటకు ... అధికారులతో పనిచేయునవకాశము నిచ్చినచో, దానివల్ల చాలవిలువగలఅనుభవము కలుగగలదు. అందుకు ఇపుడువచ్చిన అవకాశము (సత్యాగ్రహమును గాంధిమహాత్ముడు క్రిస్మసుసెలవులలో ఆపియుంచుట) ఇప్పుడేపరిస్థితి ... మారిపోవచ్చును. కాబట్టిమనమందరము భారతదేశముయొక్క స్వపరిపాలనసమస్యను పరిష్కరించుటకై మరియొకసారి ముందుకువచ్చి ప్రతిప్రయత్నము చేయవలెను.

... రాక

మధ్యరాష్ట్రపు వాణిజ్యపరిశ్రమలశాఖ డైరెక్టరు అగు డి.బి.రీజ్, ఐ. సి. యస్ గారు హైదరాబాదు (దక్కన్) నగరానికివచ్చి యల్. యస్ గుప్త, హెచ్. సి. యస్ గారివద్ద విడిసినారు. వారు రేపుశుక్రవారం తిరిగి పోవచ్చును.

Printed and Published by, G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press. Hyderabad Dn. Editor- S. Prathapa Reddy M. A. B.L.